Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Халқ сўзи

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

8 ИЮНЬ, СЕШАНБА № 109 (614). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

ЎЗБЕКИСТОН ҲУКУМАТИ СТРАТЕГИЯСИНИНГ АСОСИЙ НЕГИЗИ АҲОЛИНИ БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ ЙЎЛИДАГИ ЛАРЗАЛАРДАН ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШДИР

«МЕҲНАТ БОЗОРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН АҲОЛИСИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ» МИЛЛИЙ СЕМИНАРИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Ғоят инсоний ва олижаноб умумбашарий муаммога бағишланган миллий семинар қатнашчиларини чин кўнгилдан табриклайман.

Аҳолини туб демократик ислоҳотлар ва бозор муносабатлари йўлидаги ларзалардан кучли ижтимоий ҳимоялаш стратегиямизнинг энг асосий негизидир. Ўзбекистон ҳукумати шу қийин даврда болаларни, кексаларни, ногиронларни, кўп болали оилаларни, ишсизларни ва жамиятнинг бошқа энг ночор табақаларини ишончли равишда ҳимоя қилиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқда.

Бизнинг ижтимоий ҳимоялаш дастуримиз кафолатларнинг янги тизимини ишлаб чиқишга, аниқ мақсадни кўзловчи ижтимоий сиёсатни амалга оширишда ягона ёндашувни таъминлашга ҳамда давлат тузилмалари билан жамоат ташкилотларининг фаолиятини мувофиқлаштиришга қаратилган.

Шу муносабат билан аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш соҳасида бошқа мамлакатларнинг тажрибасини ҳар томонлама ўрганиш биз учун катта аҳамиятга эгадир.

Жаҳон банки билан немис техника ҳамкорлиги жамиятининг фаол кўмагида ўтказилаётган миллий семинар катта фойда келтиришига ҳамда жаҳон тажрибасини эътиборга олиб, аҳолини ижтимоий таъминлаш ва унга хизмат қилишнинг ривожланган тизимини, меҳнат бозорини вужудга келтириш билан, аҳолига иш бериш ва уни ишга жойлаштириш билан, ногиронларга тиббий ёрдам бериш, меҳнатга кўниктириш ва руҳий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва уларнинг меҳнат қобилиятини тиклаш билан боғлиқ бўлган кўпгина масалаларни батафсил кўриб чиқишга ишончим комил.

Ҳаммангизнинг муваффақиятли ва самарали ишлашингизга тилакдошман.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 июнь.

МИЛЛИЙ СЕМИНАР ИШ БОШЛАДИ

7 июнь куни Тошкентда «Меҳнат бозори ва Ўзбекистон аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш» мавзуидаги миллий семинар иш бошлади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу анжуманда республика ижтимоий таъминот, Меҳнат, Молия ва Соғлиқни сақлаш вазирликлари, Умумжаҳон банки, Германия техник ҳамкорлиги жамияти вакиллари, Марказий Осиё давлатларидан келган ижтимоий ҳимоя масалалари бўйича малакали мутахассислар ва 20 нафардан зиёд халқаро экспертлар иштирок этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, ташкилий қўмита раиси М. Қорабоев анжуманни очар экан Умумжаҳон банки доимий ваколатхонаси раҳбари ва Германия техник ҳамкорлиги жамиятининг вакили Парвез Ҳасан жанобларига, жаноб Карлфрид Мецлерга анжуманни ташкил этишда фаоллик кўрсатганлари учун миннатдорлик билдирди.

Шундан сўнг Республика Бош Вазири А. Муталов Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг семинар қатнашчиларига йўллаган табрик хатини ўқиб берди.

Дунё миқёсидаги йирик мутахассис ва иқтисодчи олимлар тўрт кунлик анжуман давомида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш муаммоларини муҳокама қиладилар. Анжуманда, шунингдек, аҳолининг эҳтиёжманд қатламларини ижтимоий ҳимоялаш соҳасида амалга оширилаётган ибратли ишлар, бу борада Ўзбекистонда ишлаб чиқилган дастурлар, ижтимоий ислоҳот бўйича бошқа ҳужжатлар, концепциялар дунё андазаси даражасида ўрганилиши кўзда тутилган.

(ЎзА).

ЭЛЧИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

7 июнь куни Японияниинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Укэру Магосаки республикамиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Укэру Магосаки Президент Ислом Каримовга Япония императори Акихитонинг саломини етказар экан, Япония ва Ўзбекистон халқлари ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш учун қўлидан келган ҳамма ишни амалга оширишини маълум қилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Укэру Магосакини юксак лавозим билан қутлаб, элчи жанобларининг халқларимиз ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий, илмий-техникавий соҳалардаги ҳамкорлигини тараққий эттириш йўлида унга муваффақият тилади.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири С. Сафоев иштирок этди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТНИНГ РАСМИЙ САФАРИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 8 июнь куни Нидерландлар Қироллиги Бош вазири жаноб Рудольф Любберснинг таклифига биноан Нидерландлар Қироллигига расмий-амалий сафарга жўнаб кетади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг матбуот хизмати.

• Ўзбекистон—Голландия

МЎЪЖИЗАЛАР ЎЛКАСИ

Голландия деганда кўз олдимизга саноати ва қишлоқ хўжалиги юксак даражада ривожланган гўзал табиатли бир мамлакат келади. 15 миллион аҳолиси бўлган бу мўъжаз диёр иқтисодий-ижтимоий кўрсаткичлар жиҳатидан Ғарбий Европада олдинги ўринлардан бирида туради. 41 фоиз аҳолиси саноатда банд бўлган Голландия машинасозлик, кимё саноати, электр техникаси, тўқимачилик маҳсулотларини бутун дунёга экспорт қилаётгани мўъжиза эмасми! Ё бўлмаса, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари, айниқса, парранда гўшти, тухум, сут етиштиришда, иссиқхона хўжаликлари ташкил этишда жаҳондаги илғор ўринларни эгаллаб келаётгани ҳайратланарли эмасми!

Ғарбий Европанинг шимолий қисмида жойлашган Голландиянинг расмий номи — Нидерландлар Қироллиги. У конституциявий монархия ҳисобланади, яъни давлат тепасида қирол туради. Ижроия ҳокимияти Вазирлар маҳкамаси қўлида. Кўп йиллдан буён бу маҳкамани Рудольф Любберс бошқариб келади. Мамлакатда 70 дан ортиқ сиёсий партия рўйхатга олинган бўлса-да, улардан 9 таси парламентда ўз вакилларига эга. Меҳнат партияси, Христиан-демократик даъват партияси, Демократлар — 66, «Сўл яшиллар», Эрк ва демократия учун кураш халқ партияси кабилар сезиларли мавқега эга. Ҳокимият учун кураш ҳам кўпинча шулар ўртасида бўлади. Мамлакат пойтахти Амстердамда 1 миллион киши истиқомат қилади. Парламент ва ҳукумат асосан Гаага шаҳрида жойлашган.

Нидерландлар Қироллиги Ғарбий Европа сиёсий ҳаётида фаол иштирок этиб келади. У «Бенилюкс», Ғарбий Европа иттифоқи, «Умумий бозор», Шимолий Атлантика блоки — НАТОга аъзо. Европадаги 12 давлатнинг сиёсий ва иқтисодий иттифоқи ҳақидаги шартнома ҳам Голландиянинг Маастрихт шаҳрида имзоланганини эслаш кифоя. Эндиликда бу шартнома асосида Европадаги мамлакатлар халқаро майдонда биргаликда ҳаракат қилмоқда, мавжуд муаммоларни баҳамжиҳат ҳал этмоқда. Мамлакат ҳарбий кучлари НАТО ва Ғарбий Европа иттифоқининг халқаро тадбирларида, БМТнинг тинчликни сақлаш соҳасидаги ҳаракатларида мунтазам қатнашади. Ҳозирги пайтда Камбоджа, Босния ва Герцеговинадаги БМТ қўшинлари таркибида голланд аскарлари ҳам бор.

Мамлакат иқтисодий ҳаёти ҳақида гапирганда шуни айтиш кераки, қўшни давлатларда иқтисодий тараққиёт суръатлари пасайиб бораётган бўлса, бу ерда ўтган йили ялпи миллий маҳсулот ҳажми 1,75 фоиз кўпайди. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми 2

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

УЙ-ЖОЙ-КОММУНАЛ ХУЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, уй-жой-коммунал хўжалигини ривожлантиришдаги хизмати ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этгани учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АҲОЛИГА ХИЗМАТ ҚИЛИШ СОҲАСИ ХОДИМИ»

Жўраев Бахтиёр Ҳайдарович — Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмасининг Бош директори

Саидикромов Қаҳрамон Нишонович — Андижон шаҳар троллейбус бошқармасининг ҳайдовчиси

Толипов Мирзахол — «Тошвилоятгаз» ишлаб чиқариш бошқармаси «Зангиотагаз» идорасининг электрогазпайвандчиси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

Мамбетмуротова Қизларгул «Қорақалпоққўкаламзорқурилиш» бошқармасининг бригада бошлиғи,

Муродов Файзулло — Самарқанд вилояти таъмирлаш-қурилиш бошқармасининг сувоқчиси

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Аббясов Алижон Харисович — «Ўзкоммуниссиқликманбатаъмир» ихтисослашган таъмирлаш бошқармаси Тошкент участкасининг бошлиғи

Азимов Ҳамид — Сурхондарё вилояти Термиз шаҳар 31-таъмирлаш-қурилиш бирлашмасининг ғишт терувчи пардозловчиси

Арақулов Қодиржон — Андижон вилояти «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш бошқармасининг ҳайдовчиси

Аҳмедов Ҳамидулла Аҳматович — Тошкент вилояти уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи

Давронов Раҳмон — Самарқанд вилояти уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ёдгорлик» корхонасининг сангтарошн

Зокиров Носир Обидович — «Ўзбекгаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари

Ибрагимов Алижон — Наманган шаҳар троллейбус бошқармасининг ҳайдовчиси

Икромова Дилором Исломовна — Тошкент шаҳар «Ўзбеккоммуналлойиҳа» институти 2-сув таъминоти ва оқавасув бўлимининг етакчи муҳандиси

Исмоилов Орзиқул Очилович — Жиззах шаҳар уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бригада бошлиғи

Маматова Бодом — Қарши шаҳар уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг фаррошн

Матёқубов Зурапшо Отаназарович — Хева шаҳар коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармаси пудратчи санитария-тозалаш корхонаси махсус автобазасининг ҳайдовчиси

Мирмуҳамедов Миркомил Мирзаевич — Тошкент шаҳар Юнусобод тумани уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмасининг тезкор тузатиш-тиклаш хизмати бошлиғи

Муқтумов Бахшилло Ҳайдарович — Бухоро вилояти Коғон шаҳар коммунал санитария-тозалаш идорасининг ҳайдовчиси

Рўзиев Исмоилжон — Андижон вилояти «Сувоқава» ишлаб чиқариш бирлашмасининг чилангари

Содиқов Дилмурод Орипович — Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмасининг чилангари

Хвалев Владимир Александрович — Сирдарё вилояти Гулистон шаҳар уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг автомашина ҳайдовчиси

Холдоров Носирхон Зокирхўжаевич — Наманган вилояти «Косонсойгаз» идорасининг техника назорати устаси

Холмирзаев Собитбой — Наманган вилояти 3-таъмирлаш-қурилиш ишлари бошқармасининг бошлиғи

Шарипов Ботир — Жиззах вилояти «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш бошқармаси иссиқлик тармоқларини таъмирловчи чилангарлар бригадасининг бошлиғи

Шаяхметова Соҳиба Нурлиевна — Тошкент вилояти уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси Олмалиқ автойўлмехбазасининг юкчиси

Эргашев Камол — «Жиззахвилоятгаз» ишлаб чиқариш бошқармаси газлаштириш идорасининг электрпайвандчиси

Юсупова Орифа — Тошкент шаҳар Акмал Икромов тумани уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмасининг фаррошн

Қодиров Шавкат Қамбарович — Фарғона вилояти уй-жой-коммунал хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси Қўқон махсус автобазасининг тракторчиси

Қосимов Маҳматқул — Сурхондарё вилояти Термиз шаҳар уй-жой тресги хўжалик ҳисобидаги қурилиш бошқармасининг ишчиси

Ҳокимов Ҳалим Раҳимович — Бухоро вилояти «Сувоқава» ишлаб чиқариш бошқармасининг таъмирловчиси

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 4 июнь.

«ЎЗБЕКИСТОН: БАРҚАРОРЛИК ҚАДР—ҚИММАТИ»

Газетамизнинг 5 июнь сонида Владимир Пильнякнинг шундай сарлавҳали мақоласи эълон қилинганди. Ушбу мақола дастлаб «Новое русское слово» (АҚШ) газетасида чоп этилиб, газетхонларда катта қизиқиш уйғотган эди. Шунингдек у «Халқ сўзи» ўқувчилари, бутун республикамиз аҳолиси орасида ҳам ўзининг объективлиги билан юқори баҳога сазовор бўлмоқда. Редакциямиз улардан кўплаб хатлар, телеграммалар олмоқда.

Қуйида шулардан айримларини эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

НОБЕЛЬ МУКОФОТИГА ЛОЙИҚ!

«Новое русское слово» (АҚШ) газетасида босилган Владимир Пильнякнинг «Ўзбекистон: барқарорлик қадр-қиммати» сарлавҳали мақоласини «Халқ сўзи» рўзномасида таржимада ўқиб, қалбларимиз жумбушга келди.

Мустақилликка эришиб, бутун дунёда тан олинган Ўзбекистонимизда юртбошимиз Ислом Каримов томонидан амалга оширилаётган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ислоҳотларга холисона баҳо берилгани кишини тўлқинлантириб юборади. Ҳақиқатни ёзса ҳам бўлар экан-ку! Самимий ёзилган бу мақоланинг ҳар бир сўзида ўтмиши бой, бугуни ишончли, келажаги порлоқ юртимизга ҳурмат ва эътироф акс этиб турибди.

Ҳақиқатан ҳам ҳозирги зиддиятли шароитда Республикада тинчлик ва барқарорликни сақлаб, аҳолининг турмуш даражасини тез муддатда яхшилаш чоралари кўрилаётгани ўлкамизни ривожланган мамлакатлар қаторига кўтариш борасида олиб борилаётган ишлар ҳар қанча таҳсинга сазовор. Мустақиллик ҳар нарсадан қиммат. Уни мустаҳкамлаш учун ҳамжиҳатлик, юртда осойишталик керак. Сохта демократияни ниқоб қилиб олиб, қўшни Тожикистонда тўкилган қонлар учун ким жавоб беради?! Шундай экан, ўз юртида тинчликни барқарор қилиш билан бир қаторда ўзга юртлар осойишталиги учун жон куйдираётган юртбошимизни халқаро Нобель тинчлик мукофотига номзод қилиб кўрсатишга арзийди, деган фикрни қўллаб-қувватлаймиз. Юртбошининг қозонган эътибори — бу элнинг обрўйидир. Мамлакатимизнинг тез орада келажаги буюк давлатга айланишига шак-шубҳа йўқдир.

Бернора ҚОРИЕВА,
Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмасининг раиси, Халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати, профессор.

Қулаҳмад РИЗАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон халқ депутати.

МУҲИМИ—ЭЪТИРОФ

Мен рус аёлиман. Ўзбекистон фуқаросиман.

Ватанимиздаги сиёсий ўзгаришлар ҳақида жаҳон матбуотида кўп ёзишмоқда. Кимдир уни ёқласа, кимдир инкор этади. Шундай бўлиши табиий, албатта. Бироқ бу ердаги аҳвол ўзимизга кўпроқ аён. «Новое русское слово»даги мақола муаллифи В. Пильняк, тўғрисини айтсам, биздаги сиёсий-иқтисодий ўзгаришларга анча холислик билан ёндошган. У бошқа хорижий муаллифлардан фарқли ўлароқ, Ўзбекистон раҳбарлари олиб бораётган сиёсатни бир қадар виждонан таҳлил этади. Бироқ мақола муаллифи республикамизнинг бир қанча вилоятлари «деярли барча рус аҳолисини сиқиб чиқарди, деса бўлади» — деб ёзадики, бу ҳақиқатга мутлақо мос келмайди. Тўғри, инкор этмайман, русий забон аҳолининг Ўзбекистондан кўчиб кетиш ҳоллари учраб турибди. Бироқ бу Пильняк айтганидай мажбурий ҳамда оммавий тусда эмас.

Муҳими мамлакатимиз раҳбарларининг тинчликсевар сиёсати жаҳон матбуоти саҳифаларида эътироф этила бошлабди-ку!

Наталья АЛЕКСЕЕВА,
Тошкент шаҳар қурилиш бош бошқармаси тиббиёт-санитария бўлими лаборанти.

БОР ЭКАНКУ, ҲАҚИҚАТ

Тўғриси, айрим чет эл матбуот органларининг бизнинг республикамизга, унинг раҳбарлари фаолиятига нисбатан ноҳақ даъво, ҳатто нуқул туҳматдан иборат материалларини ўқийвериб, ҳафсаламиз пир бўлиб кетган эди. АҚШда чиқадиган «Новое русское слово» газетасида чоп этилган «Ўзбекистон: барқарорлик қадр-қиммати» номли мақолани ўқиб, «ҳайрият-е, инсофли газеталар ҳам бор экан-ку!» деб юбордик.

Эндигина озодликка чиқиб, оёққа туриб келаётган Ўзбекистонимиз раҳбариятининг мана шу қийин ва мураккаб дамларда республика аҳлини тинчлик, тотувлик, ҳамжиҳатлик йўлидан оғишмай бошқариб бораётганлигининг ўзи катта гап-ку ахир. Собиқ Иттифоқнинг айрим марказий рўзномалари буни нега кўрмайди, тан олмайди, деб жиғибийрон бўлар эдик.

Ҳа, ҳақиқат эгилса-да синмайди, дейдилар. Биз кунлар келиб, жумҳуриятимизда юз бераётган сиёсий, иқтисодий, маънавий ўзгаришларни тан олишларига, бу ислоҳотларнинг тўғрилигига имон келтиришларига ишонар эдик. Ниҳоят шундай эътироф кунлари келди ҳам!

Мен боғчада тарбиячи бўлиб ишлайман. Ўзим тарбия қилаётган жужуқлар уруш, хорлик нималигини билмай, баркамол инсонлар бўлиб етишишларини орзу қиламан.

Республикамиз раҳбарларининг шу кунларда олиб бораётган сиёсатлари эса ана шундай бахтли келажак учун мустаҳкам пойдевор бўлиб қолади.

Маъфират ИКРОМОВА,
Тошкент шаҳридаги 511-болалар боғчаси тарбиячиси.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ГОНОРАРЛАР ВА ФАХРИЙ УНВОНЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ҲАҚ МИҚДОРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг илмий ва ижодий салоҳиятини сақлаш ва мустаҳкамлаш, Ўзбекистон Республикасида таъсис этилган фахрий унвонлар нуфузини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ҳар ойда бериладиган гонорарлар ҳамда фахрий унвонларга эга бўлган кишиларнинг иш ҳақи ва пенсияларига қўшимча ҳақ миқдори шу йил 1 июлдан бошлаб иловага мувофиқ белгилансин.

Белгилаб қўйилсинки, гонорарлар ва қўшимча ҳақни тўлаш билан боғлиқ харажатлар бюджет, Пенсия жамғармаси, шунингдек хўжалик ҳисобидаги корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг маблағлари ҳисобидан амалга оширилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Меҳнат вазирлиги, Пенсия жамғармаси, Ижтимоий таъминот вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ҳафта муддат ичида юқорида айтиб ўтилган гонорарлар ва қўшимча ҳақларни тўлаш тартибини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

Илгари тугатилган фахрий унвонларга ҳақ тўлаш бекор қилинсин.

3. Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 16 ноябрдаги 536-сон қарори ва Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 31 декабрдаги 600-сон қарорининг 1-банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 июнь, 274-сон.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 7 ИЮНДАГИ 274-СОН ҚАРОРИГА

ИЛОВА

ГОНОРАРЛАР ВА ФАХРИЙ УНВОНЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ҲАҚ МИҚДОРИ

Фахрий унвонларнинг номи	Ойлик гонорар ва қўшимча ҳақ миқдори
1. Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси	республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 2 баравар ҳажми миқдорида
2. Фанлар академиясининг мухбир аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 70 фоизи
3. Тармоқ (қишлоқ хўжалиги, тиббиёт) академиясининг ҳақиқий аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 60 фоизи
4. Тармоқ (қишлоқ хўжалиги, тиббиёт) академиясининг мухбир аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 50 фоизи
5. Ўзбекистон халқ ёзувчиси	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
6. Ўзбекистон халқ шоири	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
7. Ўзбекистон халқ ўқитувчиси	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ КОРХОНАЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 15 февралда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасидаги корхоналар тўғрисида»ги Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1991 йил, № 4, 78-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1. Муқаддима қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ушбу Қонун мулкчиликнинг барча шаклига мансуб корхоналарни барпо этишнинг, улар фаолиятининг, уларни қайта ташкил этиш ва тугатишнинг умумий ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий асосларини белгилаб беради.

Қонун фойда (даромад) олишни кўзлаб иш олиб борадиган корхоналарнинг мустақиллигини таъминлашга қаратилган бўлиб, уларнинг ҳуқуқлари ва масъулиятини белгилайди, бошқа корхоналар ва ташкилотлар, давлат ҳокимияти ва бошқарув идоралари билан муносабатларини тартибга солиб туради».

2. 2-модда:

1-бандининг:

иккинчи, учинчи ва тўртинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«жисмоний шахсларнинг хусусий мулкига асосланган корхоналар;

ширкат (жамоа) мулкига асосланган жамоа, оила, маҳалла корхоналари, ишлаб чиқариш кооперативлари; хўжалик жамиятлари ва ширкатларига жамоат ташкилотлари ва диний ташкилотларга қарашли корхоналар ҳамда жамоа мулкининг бошқа шаклларига асосланган корхоналар»;

давлат мулкига асосланган республика давлат корхоналари, Қорақалпоғистон Республикаси давлат корхоналари, вилоятлараро, вилоят, туманлараро, туман, шаҳар давлат корхоналари ва бошқа турдаги корхоналар»;

бешинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

олтинчи хатбошиси бешинчи хатбоши деб ҳисобланиб, қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«аралаш мулкка асосланган давлатлараро ва қўшма корхоналар ҳамда мулкчиликнинг турли шаклига мансуб, тўлиқ ёки ҳиссабай йўсинда иштирок этишга асосланган бошқа корхоналар»;

2-бандининг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикасида корхоналарнинг республика қонун ҳужжатларига зид бўлмаган ҳолда тузилган бошқа турлари ҳам иш олиб бориши мумкин».

3. 3-модда:

1-бандининг биринчи жумласида «Корхоналар» деган сўз «Мулкчиликнинг барча шаклига мансуб корхоналар» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

5-бандининг биринчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«5. Ассоциация, бирлашма унинг таркибига кирувчи корхоналарнинг, суд ёки хўжалик судининг қарорига биноан тугатилади».

4. 4-модда:

1-бандининг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Мулкчиликнинг барча шаклига мансуб корхоналарни барпо этиш ва уларнинг фаолияти билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун ҳамда Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солиб турилади».

3-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«3. Ўзбекистон Республикасининг, бошқа давлатлар юридик шахслари ва фуқароларининг тўлиқ ёки ҳиссабай мулки бўлган корхоналарни (давлатлараро корхоналар ва қўшма корхоналарни) барпо этиш ҳамда улар фаолиятининг хусусиятлари Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ва давлатлараро шартномалар (битимлар) билан белгилаб қўйилади».

5. 5-модда:

3-бандидаги «халқ депутатлари тегишли Совети» деган сўзлар «давлат ҳокимиятининг тегишли идораси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

6. 6-модда:

1-бандининг биринчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Корхона давлат рўйхатидан корхона жойлашган ердаги давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларида, башарти Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида ўзгача қоида назарда тутилмаган бўлса, ўтказилади».

2-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш тартибини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаб қўяди»;

3-бандининг учинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Суд корхонани рўйхатдан ўтказиш рад этилганлигини асоссиз деб топса, бу ҳол давлат ҳокимиятининг корхонани рўйхатдан ўтказишни рад этган идорасини моддий жавобгарликка тортишга (суд чиқимларидан ташқари) сабаб бўлади. Моддий жавобгарликнинг миқдори хўжалик суди томонидан белгиланади ва қонунда белгилаб қўйилган тартибда ундириб олинади»;

4-бандининг иккинчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин: «Олинган маблағ давлат ҳокимиятининг корхона рўйхатдан ўтказилган жойдаги идораси бюджети ҳисобига ўтказилади».

7. 7-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Корхона юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган шўъба корхоналар барпо этиш ва бу корхоналарнинг уставларини тасдиқлаш ҳуқуқига эга.

Корхона, шунингдек жорий ва ҳисоб-китоб счётлари очиш ҳуқуқига эга бўлган шўъбалар, ваколатхоналар, бўлимлар ва бошқа алоҳида бўлинмалар барпо этиш ҳамда улар тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш ҳуқуқига эга.

2. Бундай корхоналар ва бўлинмаларни жойлаштириш масаласи давлат ҳокимиятининг тегишли маҳаллий идоралари билан амалдаги қонунларда белгиланган тартибда келишиб олинади».

8. 9-модда:

2-банди қуйидаги мазмундаги қисм билан тўлдирилсин:

«Мулкчилик шаклидан қатъи назар корхоналарнинг устав билан бошқарилмайдиган барча муносабатлари ушбу Қонун ҳамда Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солиб турилади».

9. III бўлимнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«III бўлим. КОРХОНА МОЛ-МУЛКИНИНГ ЭГАСИ»

10. 10модда:

номи ва матнидаги «Корхонанинг мулкдори», «Мулкдор (мулкдорлар)», «Корхонанинг мулкдори (мулкдорлари)», **«Корхона мулкдори (мулкдорлари)» деган атамалар «Корхона мол-мулкининг эгаси» «Корхона мол-мулкнинг эгаси (эгалари)» деган атама билан алмаштирилсин.**

2-бандида «фуқаролар» деган сўз «Ўзбекистон Республикасининг, бошқа давлатларнинг фуқаролари ҳамда фуқаролиги бўлмаган шахслар» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

11. 11-модда:

3 бандининг еттинчи хатбошисида «фуқаролар» деган сўз «жисмоний шахслар» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

4-банди «Корхона» деган **сўздан кейин «мол мулкининг** эгаси (эгалари) ёки у (улар) ваколат берган идоралар» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

5-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

Корхона мол-мулкининг эгаси (эгалари) ёки у (улар) ваколат берган идоралар, башарти қонун ҳужжатларида ва уставда ўзга қоидалар назарда тутилмаган бўлса, ишлаб чиқариш воситалари ва бошқа моддий бойликларни сотиш, бепул топшириш, ижарага беришга ҳақлидир, Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ фуқароларнинг мулки бўла олмайдиган ёки улар фойдалана олмайдиган ишлаб чиқариш воситалари ва ўзга моддий бойликлар бундан мустасно.

12. 12-модда:

2-бандининг иккинчи қисми чиқариб ташлансин.

13. 13-модда:

номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхонанинг юридик ва жисмоний шахслар маблағларини жалб этиши»;

1-бандидаги «ҳуқуқий шахслар ва фуқароларнинг» деган сўзлар «юридик ва жисмоний шахсларнинг» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

14. 14-модда:

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Юридик ва жисмоний шахслар, давлат ҳокимияти ва бошқарув идоралари томонидан корхонанинг мулкий ҳуқуқларини бузиш натижасида унга етказилган зарар суд ёки хўжалик суди қарорига кўра корхонага тўланади».

15. 15-модда:

2 банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Корхона раҳбарини ёллаш (тайинлаш, сайлаш) ва бўшатиш корхона мол-мулки эгасининг ҳуқуқи бўлиб, **бу ҳуқуқни у бевосита,** шунингдек ўзи ваколат берган идоралар орқали ёки корхонани бошқариш ҳуқуқи берилган корхона кенгаши, бошқаруви ёхуд бошқа идоралар орқали амалга оширади».

16. 16-модда:

2-бандидаги «мамлакатдаги ва чет элдаги» деган сўзлар «республикадаги ва бошқа давлатлардаги» деган сўзлар билан, «дирекциянинг» деган сўз эса «маъмуриятнинг» деган сўз билан алмаштирилсин.

17. 17-модда:

1-бандининг биринчи қисми «кенгаши» деган сўздан кейин «(бошқаруви)» деган сўз билан тўлдирилсин;

2-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Корхона кенгаши (бошқаруви)нинг ҳуқуқ ва бурчлари корхона мол-мулкининг эгаси ёки у ваколат берган идоралар тасдиқлайдиган Кенгаш (бошқарув) тўғрисидаги низом билан белгилаб қўйилади».

18. 18-модда:

номи ва матнидаги «фойда», «фойдадир», «фойдани» деган сўзлардан кейин «(даромад)», «(даромаддир)», «(даромадни)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2-бандининг:

биринчи қисмидаги биринчи жумла «ўтади» деган сўздан кейин «ва қонунларда назарда тутилганидан бўлак ҳолларда тортиб олинмайди» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

иккинчи қисми чиқариб ташлансин.

19. 19-модданинг 2-бандидаги «ҳужжатлари», **21-модда** 4-бандининг биринчи қисмидаги ва **26-модда** 2-бандининг иккинчи қисмидаги «қонун ҳужжатлари» деган сўзлар «қонунлар» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

20. 21-модда:

номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхонанинг бошқа корхоналар, ташкилотлар, юридик ва жисмоний шахслар билан хўжалик муносабатлари»;

1-бандидаги «ва фуқаролар» деган сўзлар «юридик ва жисмоний шахслар» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

21. 24-модда:

1-банди «Фойда» деган сўздан кейин «(даромад)» деган сўз билан тўлдирилсин;

4-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«4. Иш ҳақи тўлаш, бюджетга тўловлар, шунингдек давлат мажбурий суғурта турлари юзасидан суғурта тўловлари ва нафақа фондига тўловлар барча корхоналар, шу жумладан қишлоқ хўжалиги корхоналари учун ҳам биринчи галдаги тўловдир. Ҳисоб-китобларнинг бошқа турларини корхоналар тақвим тартибига мувофиқ амалга оширадилар»;

5-банди «бошқа корхоналарга» деган сўзлардан кейин «ёки банкларга» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

22. 26-модда:

2-бандининг иккинчи қисмидаги иккинчи жумла «валюта маблағини» деган сўзлардан кейин «қонунларда назарда тутилганидан бўлак ҳолларда» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

23. 27-модда:

1-бандининг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхона амалдаги қонунларда белгилаб қўйилган тартибда ва миқдорда давлат ижтимоий суғурта фондига ҳамда аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш фондига пул ўтказиши шарт».

24. 28-модда:

2-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Меҳнат жамоасининг ваколатлари Ўзбекистон Республикаси қонунлари, корхонани барпо этиш тўғрисидаги таъсис ҳужжатлари, корхона устави, корхона маъмурияти (мол-мулки эгаси) билан меҳнат жамоаси ўртасида тузилган шартномалар билан белгилаб берилади.

Корхона меҳнат жамоаси ваколатларини амалга оширишнинг асосий шакли умумий йиғилиш (конференция)дир».

25. 29-модда:

тўртинчи хатбошиси «кенгашига» деган сўздан кейин «(бошқарувига)» деган сўз билан тўлдирилсин;

бешинчи хатбошисидаги «отпускалар» деган сўз «таътиллар» деган сўз билан алмаштирилсин.

26. 31-модда:

2-бандининг:

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Республика ва маҳаллий давлат, жамоат ҳамда кооператив идоралари ва уларнинг мансабдор шахслари корхонага дахлдор қарорлар қабул қилиш чоғида ва ўзларининг шу корхона билан муносабатларида ушбу Қонуннинг қоидаларига риоя этилиши учун жавобгардирлар»;

иккинчи қисми «Давлат идоралари» деган сўзлардан кейин «ва ўзга идоралар» деган сўзлар билан тўлдирилсин; «давлат ҳакамлигига» деган атама «хўжалик судига» деган атама билан алмаштирилсин;

учинчи қисмидаги охирги жумла қуйидаги таҳрирда баён этилсин: «Зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги низоларни хўжалик суди ўз ваколатларига мувофиқ ҳолда ҳал қилади».

27. 33-модда:

1-бандининг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Давлат статистика ҳисоботининг шаклларини давлат статистика идоралари, бундай ҳисоботларни тақдим этиш тартибини эса Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди»;

2-банди «интизомий» деган сўздан кейин «маъмурий» деган сўз билан тўлдирилсин.

28. 36-модда:

1-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Корхона молия-хўжалик фаолияти корхона мол-мулки эгасининг ташаббусига биноан тафтиш қилиниши мумкин»;

2-бандига «юкланган солиқ» деган сўзлардан кейин «молия» деган сўз, «давлат идоралари» деган сўзлардан кейин «аудиторлик хизматлари» деган сўзлар киритилсин.

29. 37-модда:

номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхонанинг давлат ҳокимияти маҳаллий идоралари билан муносабатлари»;

2-бандининг:

биринчи қисмидаги «халқ депутатлари маҳаллий Советлари» деган атама «давлат ҳокимиятининг маҳаллий идораси» деган атама билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмидаги «халқ депутатлари маҳаллий Советининг» деган атама «давлат ҳокимияти маҳаллий идорасининг» деган атама билан алмаштирилсин;

3-бандидаги «халқ депутатлари маҳаллий Советлари» деган атама «давлат ҳокимиятининг маҳаллий идоралари» деган атама билан алмаштирилсин.

30. 38-модда:

1-бандининг:

биринчи жумласида «ҳакамликнинг» деган сўзлар «хўжалик судининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Синган корхоналарни тугатиш тартиби Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан тартибга солиб борилади».

31. 39-модда:

1-бандининг:

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Корхона мол-мулк эгаси ёки у ваколат берган идора тузган, корхона синган тақдирда эса хўжалик суди тузган тугатиш комиссияси томонидан тугатилади. Мол-мулк эгасининг қарорига биноан корхонани унинг бошқарув идораси тугатиши мумкин»:

иккинчи қисмида «(ҳакамлик)» **деган сўз «(хўжалик** суди)» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2-бандининг иккинчи қисмида «давлат ҳакамлиги ёки суд» деган сўзлар «хўжалик суди» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

32. 40-модда:

1-банди қуйидаги мазмундаги қисм билан тўлдирилсин:

«Юридик шахс — гаровга қўйювчи қайта ташкил этилган ёки тугатилган тақдирда гаровга олувчи гаров билан таъминланган мажбуриятнинг ижро муддатидан қатъи назар ундиришни гаровга қўйилган мол-мулкка қаратиш ҳуқуқини қўлга киритади»;

3-бандида «суд ёки давлат ҳакамлигига» деган сўзлар «хўжалик судига» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

33. 1, 13, 14, 16, 21, 35-моддалардан «ССР Иттифоқи», «ССР Иттифоқи ва», «СССР ва» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

34. **2-модданинг** 2-бандидан, 34-модданинг 2-бандидаги иккинчи қисмидан «СССР Ҳукумати» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

35. 2-модданинг 2-бандидаги биринчи қисмида, **4 ва 8-модданинг** 2-бандларида, **34-модданинг** 2-бандидаги иккинчи қисмида «Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети» деган атама «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси» деган атама билан алмаштирилсин.

36. 26-модданинг 2-бандидан «Иттифоқ» деган сўз чиқариб ташлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

(Давоми. Боши 1-бетда).

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 7 ИЮНДАГИ 274-СОН ҚАРОРИГА
ИЛОВА

ГОНОРАРЛАР ВА ФАХРИЙ УНВОНЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ҲАҚ МИҚДОРИ

Фахрий унвонларнинг номи	Ойлик гонорар ва қўшимча ҳақ миқдори
8. Ўзбекистон халқ рассоми	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
9. Ўзбекистон халқ артисти	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
10. Ўзбекистон халқ ҳофизи	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
11. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
12. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
13. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист	республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 80 фоизи
Бошқа тармоқларнинг хизмат кўрсатган ходимлари:	республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 60 фоизи
14. Хизмат кўрсатган архитектор	—"—
15. Хизмат кўрсатган журналист	—"—
16. Хизмат кўрсатган сорликни сақаш ходими	—"—
17. Хизмат кўрсатган ихтирочи ва рационализаторчи	—"—
18. Хизмат кўрсатган ирригатор	—"—
19. Хизмат кўрсатган қоракўлчи	—"—
20. Хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси	—"—
21. Хизмат кўрсатган саноат ходими	—"—
22. Хизмат кўрсатган алоқачи	—"—
23. Хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими	—"—
24. Хизмат кўрсатган бинокор	—"—
25. Хизмат кўрсатган спортчи	—"—
26. Хизмат кўрсатган маданият ходими	—"—
27. Хизмат кўрсатган маиший хизмат соҳаси ходими	—"—
28. Хизмат кўрсатган транспорт ходими	—"—
29. Хизмат кўрсатган спорт устози	—"—
30. Хизмат кўрсатган пахтакор	—"—
31. Хизмат кўрсатган пиллачи	—"—
32. Хизмат кўрсатган иқтисодчи	—"—
33. Хизмат кўрсатган юрист	—"—
34. Хизмат кўрсатган чорвадор	—"—
35. Хизмат кўрсатган халқ таълими ходими	—"—

• *Савоб*

МЕҲР—МУҚАДДАС ТУЙҒУ

Ҳозир мамлакатимизда юздан зиёд жамғарма бўлиб, улар хилма-хил савобли ишларни амалга оширмоқда. Ишонгинг келмайди, яқиндагина «Савоб», «Хайрия», «Садақа» каби умуминсоний тушунчалар тўғрисида ёзиш мушкул эди.

Энди эса ночорлару камхаржларга кўмак бериш, иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлашдек савобли ишлар одат тусига кирмоқда. Республика «Наврўз» хайрия жамғармаси ҳам бундан роппа-роса бир йил муқаддам юртбошимизнинг фармонига биноан ташкил этилган эди.

Зокир Расулов — Президентимизнинг ушбу фармонини ҳаётга тадбиқ этишда фаол иштирок этиб келаётганлардан. Унинг асли касби юрист, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди. Айни пайтда ёш олим «Наврўз» хайрия жамғармаси раисининг хайрия ишлари бўйича ўринбосари бўлиб ишлайди. Ташкилотчи, серғайрат йигит. У билан суҳбатимиз жамғармада амалга оширилаётган хайрли ишлар хусусида бўлди.

— **«Наврўз» жамғармасида ўтган бир йил мобайнида қилинган ишларга якун ясаш мумкин бўлса, нималар намоён бўлади?**

— Аввало, Президентимизнинг жамғармамизни ташкил этиш тўғрисидаги фармони режамиздаги ишларни амалга оширишда ғоят катта мадад бўлганлигини таъкидламоқ керак. Шу мадад боис жамғармамиз ҳуқуқий мақомга, ўзининг доимий қарорғоҳига эга бўлди. Бозор иқтисоди замонида бунга эришиш осон эмас, албатта. Маблағимиз эса 7-8 миллиондан 155 миллионгача ўсди. Натижада бизнинг етим-есир, ногирон, камхарж, турли табиий офатлардан зарар кўрганларга, хуллас муҳтожларга моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам бериш имкониятларимиз хийла кенгайди. Бошқача айтганда, ўтган бир йил мобайнида «Наврўз» мустаҳкам оёққа туриб олди.

— **Моддий ва маънавий кўмак истаб келувчилар кўпми?**

— Бир ҳолни таъкидлагим келадики, одамлар иши битишига кўзи етган жойга мадад сўраб келадилар. Бу жиҳатдан биз нолимасак арзийди. Ҳар куни ўртача ўн беш-йигирма кишини идорамизда қабул қилсак, худди шунча кишидан хат оламиз ва имконимиз қадар уларга ёрдам берамиз ҳам. Масалан, ўтган беш ой мобайнида юздан зиёд кишига минг сўмдан, икки юз минг сўмгача, жами ўн миллион сўмга яқин моддий ёрдам берилди.

— **Сиз боя табиий офатдан зарар кўрганларга ҳам ёрдам берилгани ҳақида гапирдингиз.**

— Хабарингиз бор, оғир кунларни бошидан кечираётган Тожикистон халқига юртбошимиз раҳбарлигида бутун Ўзбекистон аҳли мадад қўлини чўзмоқда. Бундай пайтда «Наврўз» четда кузатувчи бўлиб туриши мумкинми? Асло. Шу мақсадларда жамғармамиз беш миллион сўмлик хайрия ишларини амалга оширди.

— **Эшитишимча, «Наврўз»дан нафақат фуқаролар, ҳатто жамоат ташкилотлари, хусусан, ундан «кексароқ» бўлган турли жамғармалар ҳам маблағ олган. Шу тўғрими?**

— Тўғри. Ўзбекистон болалар жамғармаси ва ногиронлар жамғармаларининг ҳар бирига беш миллион сўмдан ёрдам беришга тўғри келди. Булардан ташқари мактаб, болалар боғчаси, болалар уйи, интернатларга ҳам 1,5 миллион сўм ажратдик. Хайрияларимизнинг умумий миқдорини чўтга солсак 50 миллион сўмдан ошиб кетади.

Салима ҚИЛИЧЕВА.
(ЎзА).

МЎЪЖИЗАЛАР ЎЛКАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

фоиз, уй-жой қурилиши 2,5 фоиз, саноат экспорти ҳажми 2,5 фоиз ошди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, 1995 йилдан то 1998 йилгача ялпи миллий маҳсулотнинг ўртача ортиши 1,75 фоизни ташкил этади. Бу ерда иш ҳақи юксаклигини ҳам айтиб ўтиш керак. Аммо бу кўрсаткич кейинги пайтда анчагина муаммоларга сабаб бўлмоқда. Ҳукумат вакилларининг айтишича, иш ҳақининг мунтазам ошуви туфайли ишлаб чиқариш тармоғидан келадиган даромад камаймоқда, айни пайтда янги иш ўринларини барпо этиш имконияти чекланиб қолмоқда. Ваҳоланки, мамлакатда 300 мингдан ортиқ киши ёки меҳнатга яроқли аҳолининг 4,5 фоизи ишсиз. Ҳукумат мавжуд бюджет камомадини тугатиш учун 1994 йилдан бошлаб давлат харажатларини 8 миллиард гульден қисқартиришни мўлжалламоқда.

Хўш, биз Голландиядан нималарни ўрганишимиз мумкин? Албатта, энг аввало деҳқончилик ва чорвачиликда юксак самарадорлик сирларини ўрганиш, саноатнинг энг замонавий технологияларини ижодий ўзлаштириш, ишбилармонлар сармояларини ўлкамизга жалб этиш мумкин. Бу йўлда дастлабки қадамлар қўйилмоқда. Ўтган йил октябрь ойида Голландиянинг «Аальберс еуроп консалтанс» фирмаси Президенти К. Аальберс Ўзбекистонда бўлган эди. У раҳбарлик қилаётган фирма уруғлик картошка етиштириш ва қишлоқ хўжалигида илғор технологияларни жорий этиш билан шуғулланади. Маълумки, ўлкамизда голландча технология асосида картошка етиштириш соҳасидаги тажрибалар бир неча йиллардан буён ўтказиб келинади. Айрим хўжаликлар бу тажриба туфайли бир ярим-икки баравар кўп ҳосил олмоқда. Ўшанда К. Аальберс билан яқиндан ҳамкорлик қилиш ҳақида бир қанча шартномалар имзоланган эди. Бу йил ана шу шартномалар асосида Сирдарё вилоятида қизғин иш бошланди. Табиийки, голландларнинг деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш, сутни қайта ишлаш, пишлоқ, сариёғ тайёрлаш тажрибаларини пухта ўрганиш ўлкамиз аҳолисини ноз-неъматлар билан барқарор таъминлашга замин яратади.

Голландиялик ишбилармонлар ҳам Ўзбекистонга қизиқиб қарамоқда. Бу бежиз эмас, албатта. Қайта ишлаш ва тўқимачилик саноати юксак даражада ривожланган бу мамлакатга барқарор хомашё манбаи керак. Бундай хомашё эса бизда мавжуд. Шунинг учун ҳам ишбилармонлар ҳамкорлик алоқаларини тезроқ ўрнатишга, қўшма корхоналар барпо этишга интилмоқда. Нидерландлар Қироллиги билан Ўзбекистон ҳукумати бу қизиқишларни ҳисобга олиб, сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни кенгайтирмоқда. Икки давлат ўртасида дипломатия муносабатлари йўлга қўйилган. Эндиликда элчихоналар очиш тараддуди кўрилмоқда. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Нидерландия Қироллигига расмий сафари ана шу интилишларга амалий жавоб бўлади. Ҳеч шубҳа йўқки, ўзаро ҳамкорлик алоқаларининг мустаҳкамланиши икки халқ манфаатларига хизмат қилади.

Носир МУҲАММАД,
(ЎзА).

Шеробод — қадим Бақтрия империяси даврида гуллаб-яшнаган кент эди. Беҳад чорваси-ю, нафис кулолчилиги билан бу юрт етти иқлимга довруғ солган десак лоф бўлмас. Тупроқ қалъа харобаларидан топилган нодир ашёлар шундан далолат бергуси. У қўҳна тарихни эса Ўзбекистон тарих музейи, Сурхондарё ўлкашунослик музейига ташриф қилганингизда билиб оласиз. Минг йиллик тарихга эга бўлмиш Шеробод кулолчилиги ҳали ҳам навқирон. Эндиликда уни авлодлар давом эттирмоқда. Айниқса, керамикачи рассом Қудрат Асроров бошчилигидаги гуруҳ сопол идишларга сайқал беришда, уларни жилолантиришда ўз кучларини аямаяптилар. Яқинда рассом Асрор Қудратов мамлакатимиз байроғи ва туғроси (герби)ни улкан вазага муҳрлади. Шу кунларда эса завод вазалар чиқаришни кенг кўламда бошлаб юборди.

СУРАТДА: рассом Қудрат Асроров шогирдлари билан.

И. ХУЖАЕВ олган сурат.

Қишлоқдан мактуб

ҚЎШРАБОТ ЙИРОҚМИ ЁКИ ЛОНДОН?

Худуди қарийб катта бир мамлакатникига тенг, тоғи, боғи, олтини-ю қора кишмиши бор Қўшработ бир қарасанг, Нуротага қўшиб юборилади, бир қарасанг — Иштихонга. Бир пайтлар у Митан тумани деб ҳам юритилган.

Тошкентдан Қўшработгача 400 километрча чиқади. Унча узоқмас-а? Биз ахир ҳар ойда ғир этиб бориб, ғир этиб қайтамиз.. Боравериб-келавериб ўрганиб қолганмизми, ҳар қалай Париж ёки Лондондан яқин деб ўйлаймиз.

Яқинда бир воқеа менга жуда алам қилди. Ҳамхонам ўтирган жойидан ҳар куни қўшни давлат — Тожикистонга қўнғироқ қилиб, қариндош уруғлари билан бемалол гурунглашади. Мен эса Қўшработга телефон қиламан деб уч кун уриндим. Код билан чиқиб бўлмади, охири 07га буюртма бердим. Ярим ўрисча, ярим ўзбекча қилиб, ёзиб олишади-да, «кутинг» дейишади. Охири ҳамкасбларнинг маслаҳати билан марказий телеграфдан сим қоқмоқчи бўлдик. У ерда ҳам уч-тўрт соат кутгандан сўнг «алоқа йўқ» деган жавобни олдик. Чорасизликдан жонинг ҳалқумингга келиб турган бир пайтда: «Лондонни сўраган киши, 14-кабинага киринг!», «Германияни ким сўраганди, 13-кабинага марҳамат!» деган жарангдор овоз қулоққа чалинди. Ана холос, Қўшработ Лондондан ҳам узоқ экан-а!

Қўшработга боришни истасангиз самолёт ёки поездга чипта қидириб овора бўлиб юрманг. У ёққа фақат автобус юради. Поездлар: «Борсак адашиб қоламиз», дейдими, ишқилиб, Каттақўрғон йўлидан чапга «уриб» кетади. Автобусдаям Тошкентдан чиққан киши Самарқанд орқали юрса, йўл азобидан қийналиб қолиши турган гап. Анча қисқа, анча қулай бўлган яна бир йўл бор. Бу йўл адирларнинг орасидан кесиб ўтган, ҳар икки томонида ўнлаб қишлоқлар, аҳоли пунктлари жойлашган. Масалан, Тошкентдан Дўстлик шаҳрига, ундан Пахтакор, Жиззах ва Маржонбулоқ орқали автобус қатновини йўлга қўйиш мумкин.

Қўшработнинг аҳолиси гавжум, саноатлашган марказларидан бири Зармитандан юзлаб одамлар пойтахтга хатлар жўнатишади: «Зармитан — Тошкент» автобуси қатнасин, ёрдам беринглар», деб. Уларнинг зорлари олис йўлнинг ярмида қолиб кетадими дейман-да. Орада қанча қишлоқ, қанча шаҳар бор, ахир.

— «Ё подшоҳинг бўлсин, ё чопаринг», деган экан қадимгилар, — деб сўз бошлайди кўпни кўрган Сувон бобо. — Сизлар чопар бўлинглар, элнинг бир корига ярамасаларинг Тошкентда нима қилиб юрибсизлар.

Сувон бобонинг таънаси ўринли.

80-йилларнинг охирларида узунлиги 40 километрлик Иштихон — Зармитан газ қувури қурилишини лойиҳалаштиришга қарор қилинган эди. Лекин ҳанузгача газдан дарак йўқ. Тумандаги мактабларнинг анчагинаси замон талабига жавоб бермайди: пол қилинмаган, кўримсиз, Уларни ким таъмирлайди, ким қуради, ким жон куйдиради?

Қўшработ ҳудудида мармар ва гранит борлиги аниқланган. Қанчадан-қанча боғ ва токзорлар, чорвачилик комплекслари мавжуд бўлган ҳолда қайта ишлаш саноатининг ночорлиги одамни ажаблантиради. Замон — ишбилармонларники, тадбиркорларники, деб ёзамиз. Юртни обод қилишнинг ўнлаб имкониятлари мавжуд бўлган ҳолда, ҳеч кимнинг дадил ҳамда амалий ишга киришмаётганини қандай изоҳласа бўлади? Заркент қўрғонида асосан кончилар яшашади. Қўрғон шундоққина тоғ этагида жойлашган. Сал нарироқда булоқ сувидан қониб ичиш мумкин. Лекин, Заркентда сифатли ичимлик суви катта муаммога айланган. Сабаби, яқин атрофда маъдан қазиш ишлари давом этаяпти: ёпиқ ва очиқ усулда. Ҳар иккала ҳолдаям заҳарли химикатлардан фойдаланилади. Бу ўз-ўзидан ер ости сувини истеъмолга ярамайдиган қилиб қўяди.

Ҳозир Ўзбекистоннинг кўплаб туманларида ишбилармонликка кенг йўл берилган. Баъзи жойларда ўнлаб қайта ишлаш цехлари, кичик ва қўшма корхоналар фаолият кўрсатаяпти. Бу билан биринчидан, халқ истеъмоли молларини кўпайтиришга катта ҳисса қўшилаётган бўлса, иккинчидан, юзлаб одамлар иш билан таъминланган.

Саййид АЗИМ МАРДИ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Сулола салоҳияти

ҲАҚИҚАТГА АЙЛАНГАН ЭРТАК

ёхуд Бухоройи Шарифда «Абдукарим» чойхонасининг очилиши борасида

Чойи хушбўйи ман,
Чойи хушрўйи ман.
Нўшида чойи кабуд чони ман,
Давра нишини бо суруд ёри ман...

Диллардан жой олган ушбу қўшиқ янглишмасам кўпчиликка таниш. Ҳа, ҳа, ушбу сатрлар, айниқса, мен учун жуда бебаҳо саналади. Нега дейсизми, келинг, яхшиси бир бошдан бошлайин. Ўшанда мен шаҳардаги Охунбобоев номли ўрта мактабнинг иккинчи ё учинчи синфига қатнардим. Мактабимиз рўпарасида «Ўзбекистон 30 йиллиги» кинотеатри бор эди (Ҳозир мактаб ҳам, кинотеатр ҳам кўчирилган). Ўша ерда «Тожикфильм» киностудиясида тайёрланган «Мен бир қизни учратдим» кинофильми намойиш этилиб, ҳамманинг оғзига тушганди. Ундаги чойхона манзараси, айниқса, менинг бола қалбимни лол этганди. Одамлар билан гавжум нақшинкор, ойнаванд чойхона. Бир тарафда палов, бир тарафда сомса, яна бир тарафда кабоб-у мантиларнинг ёқимли ҳиди кўкка ўралайди. Ҳаммасидан ҳам оқ халат, оқ қалпоқли сертакаллуф чойхоначининг елкасига оқ сочиқ ташлаб, атрофидаги нуроний, басавлат чолларга тавозе ила чой узатаётгани, яна ҳазил-мутойиба билан қўшиқ айтаётгани, чоллар ҳам қўшилиб, жўр бўлишиб, ҳам аския қилишаётгани сира-сира кўз ўнгимдан кетмасди. Кино тугагач, шоша-пиша уйга келиб энтика-энтика дадамни сўроққа тутиб: «Ўша кинодаги чойхонага олиб борасиз, дедим-ми, олиб борасиз. Ўша ашулачи чолларни кўрсатасиз», дея қийнаганларимни эслаб ўзимча жилмаяман. Дадам мени ишонтирмоқчи бўлиб, «Бизда ҳам худо хоҳласа шунақа кўркам чойхоналар бўлади, фақат шошмаслик керак», дейишларига қарамай «Бўлмаса нима у менинг кўрганларим ҳаммаси эртакми» дея тағин у кишини қистовга тутаман. Шунда дадам босиқлик билан «Ҳа, она қизим, эртак деса ҳам бўлади, фақат ҳақиқатга айланадиган эртак» деганлари ҳали ҳамон қулоқларим остида жаранглагандай бўлади.

Шу йил Наврўзи олам кунларида вилоят ҳокими Д. С. Ёдгоров карнай-сурнай садолари остида лентани қирқар экан, барчанинг кўзида қувонч ва ҳаяжон чақнагандек бўлди. Ҳақиқатан ҳам, ниҳоятда нафис ва бежирим ушбу кошонага кўп қатори мен ҳам илк маротаба қадам ранжида қилар эканман, бутун вужудимни аллақандай бир ажиб ҳис қамраб олди. Раҳматлик дадамнинг «Ҳа, она қизим, эртак, фақат ҳақиқатга айланадиган эртак» деган сўзлари нақадар ўринли айтилганини эслаб кўнглимдан беихтиёр, бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор», деган сўзлар кечди.

Чойхонанинг ичкариси ҳам, ташқариси ҳам шу қадар гўзал ва нафис қилиб ишланганки, бунинг кўрку тароватига қойил қолмасдан иложингиз йўқ. Назаримда бино бунёдкорларини уста Ширин Муродов, уста Карим Тахта сингари моҳир наққошу ганчкорларнинг руҳи поклари қўллаган бўлса ажаб эмас. Ҳашаматли қандиллар билан безатилган кумуш янглиғ шаффоф ойнаванд хонага разм солар эканман, пештоқда ёзилган лавҳа диққатимни ўзига тортди: «Ушбу наққошлик ишларини уста Обид Орзиев, шогирдлари Исо Ҳасанов, Бобур Ражабов, Фахриддин Ҳафизов, Қодир Муҳамедов ҳамда Акмал Шамсиевлар билан бажарди».

Мустақилликнинг бебаҳо шарофати бу. Мустақилликнинг бунга не дахли бор, дерсиз? Дахли энг аввало шундаки, илгари бундай кошоналар қуриш у ёқда турсин, аксинча ана шундай нодир биноларга «эскилик сарқити» сифатида қараб, уларни барбод этиш билан банд бўлдик. Бефарқлик, лоқайдлик оқибатида Бухоройи Шариф жаҳонга кўз-кўз қилгувчи кўпгина ноёб дурдоналари, осори-атиқаларидан жудо бўлди...

Маълумки, Бухоро амирлигида хизмат қилгувчи соҳибиҳунар ва аъёнлар ўзларининг фусункор санъатлари, юксак фазилатлари, хуллас ноёб маҳоратлари билан кўплардан ажралиб туришган. Уста Абдукарим исмли моҳир ошпаз ҳам ана шундай олийҳиммат инсонлар сирасидан бўлган. Унинг ҳалол ва саҳий қўллари ила тайёрланган бухороча турфа хил тансиқ таомлар айниқса ҳаммага манзур бўлган. Шул сабаб ошпаз нафақат олий даргоҳ-амирликда, балки оддий меҳнаткаш халқ наздида ҳам эътибор ва эҳтиром қозонган. Абдукарим ошпазнинг ўн бир фарзанди бўлиб, Хушвақт ака Каримов мана шу сулоланинг сардори сифатида ота касбини улуғлаб, бизнинг кунларгача унинг пазандалик санъатини астойдил давом эттириб келмоқда. Бухоро шаҳар хокими Убайдулла Носиров томонидан эски шаҳар ҳудудидаги вайронаҳол эски бозор ўрнида янги раста қуриш ғояси туғилган пайтда шу улуғ масканда отаси руҳини эъзозлаб у кишининг исми-шарифлари билан аталувчи шинамгина чойхона бунёд қилишга азм этди.

Иқтидорли ёш меъмор Туйғун Бобоев лойиҳаси асосида қад кўтарган «Абдукарим» чойхонаси бугун барчага ўз бағрини очмоқда.

Айни пайтда Хушвақт ака турмуш ўртоғи Муборак опа, ўғиллари Абдураҳим, Абдураҳмон, Шавкатжон, Шуҳратжонлар билан бирга баҳамжиҳат, элга сидқидилдан хизмат қилишмоқда. Сир эмаски, барча соҳада бўлгани каби пазандалик бобида ҳам бухороликларнинг айнан ўзларига хос дилтортар сифатлари бор. Яъни дастурхон устида тўй-ҳашамларда тортиладиган софи ош, ёхуд кунда тановул қилинадиган мошҳўрда ,тухумбарак, балазаннохат, манти, лағмон, сомса, кабоб ,мошкичири, ҳолвайтар сингари хушхўр таомлар тортилганда мезбон ва меҳмонлар ўртасидаги шакаргуфторлик, ўзаро ҳурмат-иззат, хуллас, юксак муомала маданияти ҳам дарров кўзга яққол ташланади. Ота боболаримиздан мерос бўлиб қолган ушбу ажойиб хислатлар бугунги кунда ҳам худди ана шундай сулолага мансуб маҳоратли, сертакаллуф, ширинсухан ошпазлар томонидан хушнудлик билан давом эттирилмоқда.

Юз гапиргандан бир кўрган афзал, деганларидек, яхшиси «Абдукарим» чойхонасига ташриф буюрсангиз, Хушвақт ака тайёрлаган хушхўр таомлардан тановул этсангиз ҳақиқатга айланган эртакка гувоҳ бўласиз.

Ҳафиза АҲМАД қизи,
Бухоро шаҳри.

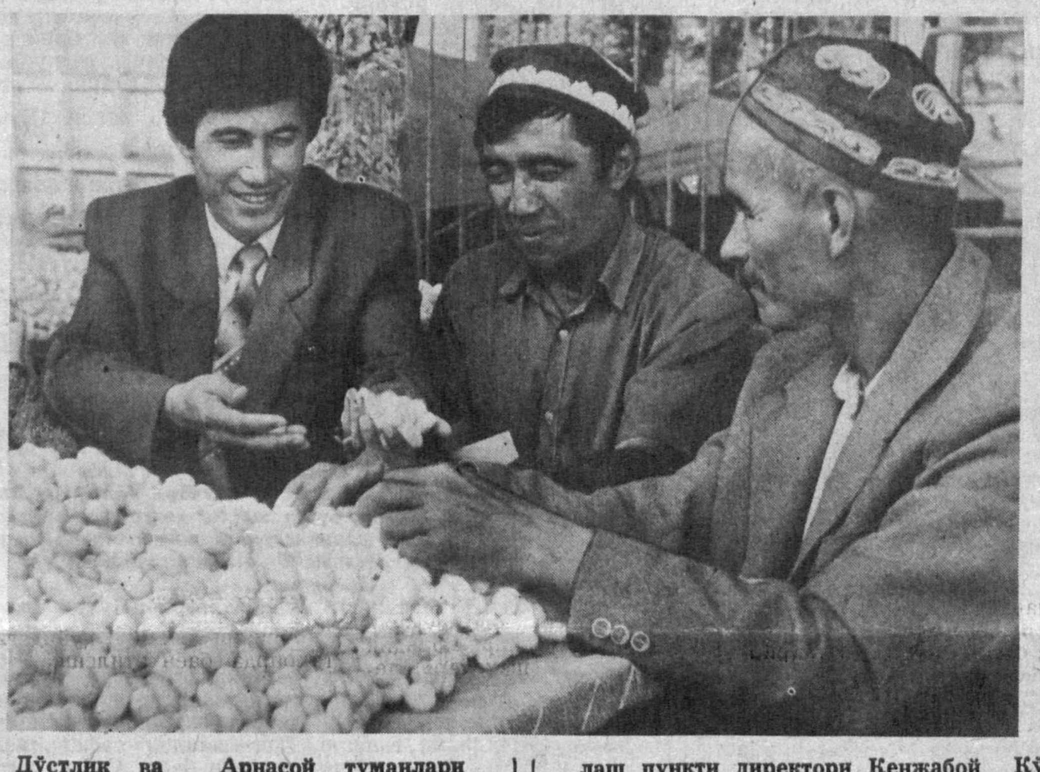

Дўстлик ва Арнасой туманлари пиллакорлари бу йил 1050 қути ипак қурти уруғидан мўл ҳосил етиштирдилар. Дўстлик пилла тайёрлаш пункти пиллакорлардан 50 тонна пилла қабул қилиб олди.

СУРАТДА: (чапдан) пилла тайёрлаш пункти директори Кенжабой Қўқонов, Саркисов номли давлат хўжалигининг пиллачилик биргадаси бошлиғи Умрқул Ғозиев ва шу хўжалик пиллакори Умар Долиевлар пилла сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Ў. ҚЎШОҚОВ олган сурат.

Иқтисодий ислоҳот қандай амалга оширилаяпти?

Тошдан... тола олинаяпти

Ҳа, ишонаверинг, тошдан тола олинаяпти. Бу янгилик Попдаги Марказий Осиёда ягона Ўзбекистон ўрамли том ёпқич ашёлари комбинатида жорий қилинди.

— Четдан келтириладиган битумнинг кескин камайиб кетгани етмаганидек, нархи ҳам осмонга чиқиб кетди.

«Нима қилиш керак? Ахир комбинатда 2 мингга яқин одам ишлайди. Бугунги шароитда цехларни тўхтатиш, ишчиларни ишсиз қолдириш иқтисодий инқироз, деган сўз. Турли миллат вакиллари меҳнат қилаётган йирик корхонани — катта бир оилани сақлаб қолмаслик фожиадан бошқа нарса эмас». Комбинат директори Тоҳир Каримов кўнглидан шу гаплар бир неча бор ўтганди, мутахассисларни изланишга, нима қилиб бўлса-да, комбинатни, унинг жамосини сақлаб қолишга ундагани рост.

Олдинига корхонада ишлаб чиқарилаётган картондан фанер типидаги қурилиш ашёлари тайёрлана бошланди. Орадан сал ўтмай, ташлаб юбориладиган автомашиналар чиқиндисидан черепица кўринишидаги том ёпқичлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Гиламчилик цехи ташкил этилди. Аммо комбинатнинг тўла қувват билан ишлаши, ишчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш учун булар камлик қиларди.

Директор ишлаб чиқаришга яна қандай янгиликларни жорий этиш тўғрисида ўйлаб, ўйига етолмай юрган кезлари шу ерда ишлайдиган Денис Сиртлонов унинг жонига аро кирди.

— Комбинат атрофида нима кўп, тош кўп, — деди у. — Мен бир пайтлар Украинанинг Черновци шаҳрида тошдан иссиқ-совуқ ўтказмайдиган материал ишлаб чиқарадиган корхонада ишлаганман. Балки...

Тоҳир Каримов Денис оға билан Украинага йўл олди. Ўша корхонани бориб кўришди. Ҳақиқатан ҳам бу ерда базалт тошлардан толага ўхшаш сурранг юмшоқ матолар ишлаб чиқарилар экан. Ана шу хом ашё самолётсозлик, машинасозлик саноатининг ҳам нони, ҳам жони экан. Украиналик дўстлар ўзбек биродарларига бажонидил ёрдам берадиган бўлишди.

Корхона директори ўзбекистонликларни ишлаб чиқариш жараёни билан таништириш учун цехга бошлади. Майда тош бункердан қозонга тушаяпти. Остидан 2.480 даража иссиқлик берилгач эса, қип-қизил лавага айланиб, пастга томон оқаяпти... Бу ҳақиқатан ҳам ҳайратланарли жараён эди.

Директорнинг хонасига қайтиб келишгач, яна бир ажойиботдан лол қолишди. У ўзлари ишлаб чиқарган матога ўраб қўйилган муз парчасини олиб кўрсатди. У қандоқ бўлса, шундоқлигича турар, сира ҳам эримаганди.

— Кўрдингизми, — деди директор, — тошдан олинган толамиз иссиқни ҳам, совуқни ҳам ўтказмайди. Ҳозир биз ундан музлатгичлар, ҳатто полослар, ёнғин хавфсизлигини таъминловчи турли тўшамалар ишлаб чиқаришни йўлга қўяяпмиз.

Шу тариқа шартнома тузилди. Попликлар украиналик дўстларига изоль плитаси ва майиз етказиб берадиган бўлишди. Улар ўз навбатида иккита агрегатни монтаж қилиш мажбуриятини олишди.

Агрегатлар етиб келганда эса, Украинада пул ўзгарди. Борди-келди қилиш қийин бўлиб қолди.

— Ўша кунларнинг бирида журнал ўқиб ўтириб, шундоқ ёнгинамизда — Бишкек шаҳрида Украинадагига ўхшаш корхона борлигини билиб қолдим, — дейди Т. Каримов. — Қирғиз биродарларимизга мурожаат қилишга тўғри келди. Биргаликда агрегатларни ўрнатиб, ишга туширдик. Мана, ҳозир сурранғли, юмшоқ тола олаяпмиз.

Директорнинг айтишича, корхонада бир йилда 90 тонна тола олиш имконияти бор экан. Муҳими, хом ашё комбинатнинг ёнгинасида, текин: Ғовасойда базалт тошлари тўлиб ётибди. Агар келажакда талаб кучайса, қўшимча линияларни ишга тушириш мумкин.

Шунақа, бугунги бозор иқтисоди шароитида изланган, янгиликка интилган муродига етаверади.

О. НАМОЗОВ,
«Поп тонги» газетаси ходими.

Ватанни севмак иймондандур

ИСТИҚЛОЛ ТУФАЙЛИ «ҚАЙТА ТУҒИЛГАН» ХОРАЗМЛИК УЧ ҚАРИЯ

Гапнинг очиғи уларнинг муҳарририятимиз номига хат битиши ёки қабулхонамизга ташриф буюришини кутмагандик. Уларнинг сўзига қулоқ тутишдан олдин, яхшиси, ўзлари билан танишинг.

Раҳимберди МАТЧОНОВ — машҳур кулол. Таваллуд топганига ўтган йили 85 йил, пенсия ёшидан хатлаб ўтганига эса чорак аср тўлди. Аммо сафни тарк этганича йўқ. Вилоят бадиий мусаввирлик устахонасининг Хонқа тумани «Янги ҳаёт» жамоа хўжалигида жойлашган кулолчилик цехи раҳбари.

Бикажон РАҲИМОВА ҳам ёшлар устози, эл севган санъаткор, Ўзбекистон халқ артисти, Огаҳий номли вилоят мусиқали драма ва комедия театрида ишлайди.

Матёқуб МАТНАЗАРОВ — донгдор пахтакор, ажойиб устоз — мураббий, Меҳнат Қаҳрамони, Ҳазорасп туманидаги «Хоразм» жамоа хўжалиги аъзоси. 75 ёшда.

Раҳимберди МАТЧОНОВ: — Авлод-аждодимизнинг барчаси кулол ўтишган ва ҳаммалари узоқ умр кўришган. Бунинг сирини касбимиз — кулолчиликда, деб биламиз. Негаки, кулолнинг умри онаzaминнинг энг баҳаво ва гўзал жойларида ялтиллама товоқ, коса, пиёла, лаганларбоп тупроқли кўл ва ариқ-зовурларнинг соҳилларида ўтади. Отамнинг ўгити билан кулоллик касбини ўрганганимга ҳам 80 йил бўлиб қолди. Энди бўлса бу касбни фарзандларим, невараларим, жиянларим, уларнинг болалари, ўзимиз яшаётган Мадир қишлоғининг 30 га яқин ўғил-қизи давом эттираяпти.

Оддий лойдан чиройли ва бежирим идиш-товоқлар ясаш осон иш эмас. Бундай бахтни ато этган Расули Эгамга сиғинмай, шундай имконият яратган эл-юртни, севмай бўладими?!

Афсуски, ҳаётимда бевафо даврлар, беоқибат кишилар, «ёшулли»ларни ҳам кўрдим. Ҳатто «кулолчилик — эскилик сарқити» дегувчилар ҳам бўлди. 5-6 йиллар муқаддам эса «Э, ке қўй шу корингни, қолганини фарзанд-шогирдларинг қилсин, ахир улар ҳам оз эмас, барининг қўлидан иш келади-ку?», деган хаёлга ҳам бордим. Бироқ даврy даврон ўзгарди. Юрт бошига элпарвар, халқпарвар кишилар раҳбар бўлишди. Шу сабаб урфу одат, анъаналаримиз, касб-коримиз яна қадр-қиммат топди. Ёшим бир жойга етган бўлсада, ўзимни яна ўша ёшлик йилларидагидай бардам, бақувват сеза бошладим. Дилимда яна эл-юртдан қарздорлик, ҳаёт гашти, гўзалликка муҳаббат туйғуларини қайтадан туйдим. Қўнғироқ қилаётганим боиси ҳам шу. Илтимосим битта: меҳнат қилмоқ, касб-корни улуғламоқ, бахтини ато этаётган замонамиздан бир умр рози-ризолигимизни газетангизда ёзиб чиқсангиз.

Бикажон РАҲИМОВА: — Ўзбекистон истиқлоли серзавқ, сержозиба санъатимиз учун ҳам катта равнақ йўлларини очди. Минг шукр: истиқлолимиз шарофати билан маҳаллий муаллифларимиз қаламига мансуб кўпгина пьесалар ҳам саҳна юзини кўрди. «Жобби жўжакнинг ҳийласи», «Олма пишганда ғалинг», «Аждодлар қиличи» номли драма ва ҳангомалар томошабинлар қалбида ғарбона руҳдаги айрим спектакллардан ҳам яхшироқ таассурот қолдиргани истеъдод эгалари ўзимизда ҳам етарли эканидан далолат беради.

Хоразм санъати — ўзбек миллий маданиятининг ажралмас, серзавқ ва бетакрор қисми. Тан олмоқ керакки, турғунлик йилларида унга кўп шикаст етказилди. Эндиги вазифа бу яраларни даволаб, мукаммал ва ўзига хос санъатни яна оёққа турғазишдан иборат. Мамнунлигимиз шундаки, истиқлолнинг бу жиҳатига республикамиз раҳбариятининг эътибори жуда катта. Вилоятимиз ҳокимлиги ҳам санъатимизни қадрламоқда. Театримизнинг эски биносини таъмирлаш, янги саҳна жиҳозлари ва кийим-кечаклар сотиб олиш, бу муқаддас даргоҳда ишлаётганларнинг уй-жой шароитларини яхшилаш учун яқинда 50 миллион сўм пул ажратилди. Ғамхўрлигу меҳр-мурувват бундан зиёда бўлмаса керак.

Ўтган йилларда кўпгина талантли санъаткорлар, мухлисларимиз театримиздан қўл силтаб чиқиб кетишганига ҳам гувоҳ бўлганмиз. Кўз тегмасин, энди ҳаммаси битта-битта қайтиб келаяпти. Ўзим ҳам ортиқча «Кампиржон»га ўхшагим келмай қолди. (Дуэт ижросига мўлжалланган «Кампиржоним» ҳазил қўшиғини Бикажон опа жўшиб куйлашини томошабинлар яхши билишади. А. С.) Қанийди ўша ёшлик йилларига яна қайтсагу, халқимизга беармон хизмат қилсак.

Уэр иним, ҳузурингизга аслида дилимдаги гапларни айтиб бир хумордан чиқай, деб келувдим. Мана, ниятимга етдим. Башарти уни газетага ёзсангиз. Бир мен эмас, вилоятимиз барча санъаткорларининг ҳам дил изҳори акс этган бўлурди.

Матёқуб МАТНАЗАРОВ: — Бирон жойга хат ёзиб ўрганмаганман. Сўзамол ҳам эмасман. Бироқ, кўнглимда пайдо бўлган фавқулодда кучли туғёнлардан сўнг хат ёзмай туролмаслигимни ҳис этдим.

Мен кекса одамман. Замонавий деҳқончилик юмушларини янгича талаб ва дастурлар асосида йўлга қўйиш, жамоага раҳбарлик қилишни балки эплай олмасман, деган ниятда икки йил муқаддам бригадирликни шогирдларимдан бирига топширган эдим. Хато қилганимни бекорчиликдан зерика бошлагандагина ҳис этдим. Қарасам, атрофда қимирлаган одам борки, бирон фойдали юмушнинг этагини тутган. Кўплар ўзини савдо-тижоратга уриб кетди. Баъзилар эса хусусий ишхона очишди. Мен бўлсам рўзғор ва боғ ишлари билан ўралашиб қолдим.

Ниятимни сезишди чоғи, ушбу йил бошларида жамоа хўжалигимизнинг янги раиси «яна эски ишингизга қайтасиз» деб қолди. Раиснинг гапи одамларга ҳам маъқул келибди. Гапнинг қисқаси, ўзим 30 йил давомида раҳбарлик қилган бригадани яна қабул қилиб олдим. Тўғриси, қарзимни охиригача узиш, керак бўлса жасоратга ҳам тайёр туриш ниятида қайта туғилдим.

Экин майдонларимиз азим Амударёнинг соҳилларига жойлашган. Ерлар ғоят унумдор. Меҳнатни заҳмат, деб билмасанг бас. Ҳосил унаверади.

Хуллас, чигит экишни яхши ният билан ийди рамазон кунида бошладик. Кейин билсам, экишга вилоятда биринчи бўлиб киришган эканмиз. Ниҳоллар ҳам текис ва тез унди. Парваришни ҳам вилоятда биринчи бўлиб бошладик. Ишлар юришса, қарилик, хасталикни ҳам унутарkaнсан.

Юртимиздаги эзгу ишларга сабаб бўлаётган важлар ҳақида кўп ўйлайман. Энди билсам ҳаммасига сиёсатнинг халқчиллиги юртимизда одилона ва холисона иш юритила бошлагани сабаб экан. Ҳамма жойдагидек, бизнинг қишлоғимизда ҳам одамларнинг эмин-эркин меҳнат қилиши, қобилиятини намойиш этиши, манфаат кўриши учун кенг йўл очиб берилди. Кишилар хўжакўрсинга ишлаш касалидан халос бўлдилар. Булар юртимиз бойликларини кўпайтириш, турмуш барқарорлигини таъминлаш манбаидир. Булардан фахрланмай, ғурурланмай қололмаймиз.

Шуни ҳам айтмоқчиманки, турмушимизда яхшилик аломатлари қанчалик яққол сезилмасин, биз деҳқонларнинг дилини ранжитаётган ҳоллар ҳам бор. Чунончи, куни далада, фермада ўтаётган оддий қишлоқ меҳнаткашларининг аксарияти бозор паст-баландидан бехабар қолиб, ўзини «тадбиркор», «ишбилармон» деб атаётган айрим олғирларнинг «ем»ига айланишмоқда.

Рўшноликларга муносиб меҳнат билан жавоб бериш биз учун ҳам фарз, ҳам қарз. Шундай экан, бундай шарафли қарзни узиш учун ишга ва курашга доимо тайёрмиз.

Оққа кўчирувчи —
Абдулла СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ»ГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

НОҲАҚЛИК БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Ҳар қандай адолатсизлик инсон ғурурига озор беришдир. Гап шундаки, шу йилнинг 18 февралида вилоятимизда иқтидорли болаларнинг 2-слёти бўлиб ўтди. Унда мен ҳам рассомлик бўйича иштирок этиб, биринчи ўринни эгалладим. Слёт тугагач, иштирокчилар залга йиғилдик. У ерда ғолибларга мукофотлар топширилди. Биринчи ўрин эгалари. 24-мартларда республика олимпиадасида қатнашажаклари айтилди. Мен 31 мартгача кутдим. Хабар келмади. Кейин билсам, 23 март куни менинг ўрнимга бошқа одамни олиб кетишибди. Тўғри, у қиз ҳам етакчи ўринга сазовор бўлган эди. Бироқ, телевизорда. республика олимпиадасига 3-ўрин соҳиблари ҳам қатнашишлари айтилган эди, Мен 1-ўринни эгаллаб қолиб кетсаму...

Бундай адолатсизликларга жавобан менда ҳақли бир савол туғилди: менинг ўрним кимга керак бўлиб қолдийкин?

Озод БОБОЕВ,
Боғот райони И. Дўстов номли жамоа хўжалиги,
XI синф ўқувчиси.

Хориждан хабарлар

БМТ Бош котиби Бутрос Ғолий Жазоирга келди.

Мамлакат пойтахтининг халқаро аэропортида уни Жазоир ташқи ишлар вазири ва олий давлат кенгашининг аъзоси Ридо Малик кутиб олди. Шу мамлакат раҳбарияти билан учрашув чоғида БМТ Хавфсизлик кенгашининг ғарбий Саҳрои Кабирга оид қарорини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган масалалар ҳамда бошқа халқаро муаммолар муҳокама қилинади, деди Бош котиб.

* * *

Венада ҳукмрон коалицияга кирувчи Австрия социал-демократик партиясининг навбатдаги съезди иш бошлади.

Унда партиянинг Европа қитъасида катта ўзгаришлар рўй бераётган шароитдаги фаолияти асосий йўналишлари белгиланади. Мамлакат ташқи сиёсатининг турли жиҳатларига, Австриянинг Европа ҳамжамиятига кириши муаммоларига катта эътибор берилади.

* * *

Саудия Арабистонининг подшоҳи Фаҳд «Араб мамлакатлари билан Исроил ўртасидаги уруш ҳолатини тўхтатиш» мақсадида сарфланаётган куч-ғайратларни қўллаб-қувватлаб гапирди.

«Урушлар ва можаролар, деди у ҳаж қилиш учун келган мусулмонлар ҳузурида сўзлаган нутқида, ҳеч қачон ғалабага олиб келмайди, исроилликлар эса, бундан буён жаҳон ҳамжамияти босқинчилик сиёсатига йўл қўймаслигини уқиб олишлари керак».

* * *

Ислом динининг табаррук жойларини зиёрат қилиш учун Саудия Арабистонига келган 2 миллиондан ортиқ мусулмон Қурбон ҳайит маросимларида қатнашди.

Улар Макка атрофида 192 минг бошдан кўпроқ қўй ва эчки, 4 минг бошга яқин сигир ва туяни худо йўлига қурбон қилишди. Ислом динининг анъаналарига мувофиқ сўйилган моллар бутун дунёдаги муҳтож мусулмонларга тарқатилади.

* * *

Жанубий Корея ҳукумати иккала Корея давлати Президентларининг махсус элчиларини бир-бирларига юбориш ҳақидаги КХДР таклифини муҳокама қилишга рози бўлди.

Корея Республикаси Бош вазири Хван ин Сон Шимолий Корея Бош вазири Кан Сен Санга телефон орқали шуни маълум қилди. Сеул ҳукумати иккала Корея давлати ўртасидаги музокараларнинг бошланиши Корея ярим оролидаги ядро муаммосини ҳал этишга ёрдам беради, деб умид қилмоқда.

* * *

Хитой аҳолиси 1 миллиард 170 миллион кишига етди.

Дунёдаги экинзорларнинг атиги етти фоизига эга бўлган Хитой ер курраси аҳолисининг 22 фоизини озиқ-овқат билан таъминлаши керак, деди ХХРнинг БМТдаги вакили ўринбосари Чэнь Цзянь. Вакилнинг сўзларига қараганда, Хитойда оилани режалаштириш ва аҳолининг кўпайишини назорат қилиш сиёсати амалга оширилмоқда. Ҳатто туғилиш устидан қаттиқ назорат ўрнатилган шароитда ҳам ХХР аҳолиси йилига 15 миллион кишига кўпаймоқда.

* * *

Мўғулистон Бултур барча давлатлар билан очиқ иқтисодий сиёсат ўтказилишини эълон қилгандан буён мамлакатнинг миллий хўжалигига сармоя сарфламоқчи бўлганларнинг ҳаммасига эшик кенг очиб қўйилди.

Буюк давлат хурали хорижий сармоя ҳақида қабул қилган қонун 1 июлдан кучга киради.

Маҳаллий ва хорижий мутахассисларнинг хулосасига кўра, шу тариқа бутун Мўғулистон ҳақиқий эркин ишбилармонлик макони бўлиб қолади.

* * *

40 йил муқаддам 27 яшар Елизавета II Буюк Британия тахтига ўтирган эди.

Шу муносабат билан бутун мамлакатда ўтказилган тантанали маросим зўр дабдабага айланган эди.

Бу сафар, қироличанинг хоҳишига кўра, тантаналар бўлмайди. Елизавета II одатдагидек от пойгасини томоша қилиш учун боради, сўнгра шаҳар ташқарисидаги қароргоҳида ором олади.

* * *

Гватемала ҳарбий қўмондонлиги Президент Хорхе Серано лавозимидан четлаштирилганини эълон қилди.

Давлат бошлиғи ҳарбийларнинг бу қарорини «давлат тўнтариши» деб атади. Гватемала вице президенти Густаво Эспида чоршанба куни ўзини «давлатнинг янги бошлиғи» деб эълон қилди.

МИЛЛИЙ ҲАРБИЙ КАДР— БУЮК КЕЛАЖАК ҲИМОЯЧИСИ

БУГУН Тошкентдаги Марказий зобитлар саройида Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучлари, чегара ва ички қўшинлар шахсий таркиби билан ишлаш органлари анжумани очилади.

ЎЗБЕКИСТОН мустақиллигини мустаҳкамлаш — бугунги кунимизнинг бош вазифаси. Бинобарин, ҳар қандай мустақил давлатнинг ўз мустақил Қуролли кучлари бўлиши кераклиги ҳам исбот талаб қилмайдиган шартлардан. Қуролли кучларнинг қудрати эса ҳарбий тартиб-интизом, кадрларнинг малака ва маҳоратига боғлиқ бўлади. Қисмлардаги шахсий таркиб билан ишлаш органлари айнан шу муҳим вазифа билан шуғулланишга даъват этилган.

Кейинги вақтларда қўшинларда тарбиявий ишларни яхшилашга қаратилган бир қатор қарор, буйруқ ва директив ҳужжатлар қабул қилинди. Ушбу анжуманда ана шу қонуний ҳужжатлар қандай амалга оширилаётгани таҳлил этилиб, тегишли хулосалар чиқарилади, жойлардаги ижобий тажрибалар умумлаштирилади, таклифлар киритилади ва набатдаги муҳим вазифалар белгилаб олинади.

Мудофаа вазирлиги амалга оширган қатор тадбирларнинг самараси ўлароқ ҳарбий билим юртлари ва ҳарбий лицейларда миллий зобит кадрларни тайёрлаш анча яхшиланди. Ҳозир шундай бўлинмалар борки, улардаги зобитларнинг иш тажрибалари бошқа бўлинмаларда ўрганилиб, қўлланишга арзийди.

Шу йил 1 июндан бошлаб Тошкент Олий умумқўшин командирлари билимгоҳида шахсий таркиб билан ишлайдиган кадрларни тайёрлаш машғулотлари ташкил этилди. Жумҳурият ҳарбий билим юртлари шу йил куздан таҳсил дастури асосида шундай кадрларни тайёрлашга киришади.

Кадрлар муаммоси қанчалик мураккаб бўлмасин, барибир тартиб-интизом юзасидан талаб, асосан зобитлар зиммасига тушади. Шу боис аскарларни тарбиялашда сусткашлик қилаётганларга нисбатан жиддий чоралар кўрилмоқда, керак бўлса, қонун кучидан фойдаланилмоқда.

Аммо ватан манфаатлари ҳимояси, айниқса, ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш фақат Қуролли кучларнинггина эмас, балки бутун жумҳурият аҳолиси, вазирликлар, идоралар ва жамоат ташкилотларининг ҳам муқаддас вазифасидир. Шуни ҳисобга олиб, Мудофаа вазирлиги манфаатдор томонлар билан ҳамкорликни йўлга қўйди. Турли вазирлик, идора ва муассасалар билан битимлар имзоланган, биргаликда қилинадиган саъй-ҳаракатларнинг уйғун режалари ишлаб чиқилган. Киностудия, телерадиокомпания билан алоқалар ривожланиб бормоқда. Жумҳуриятимиз Қуролли кучлари ҳақидаги «Қасамёд» фильми яратилди. Шанба ва якшанба кунлари намойиш этилаётган «Ватанпарвар» ва «Бурч» теледастурлари, «Ёшлик» радиодастури таҳририятининг ҳарбий ватанпарварлик мавзуидаги эшиттиришлари яхши анъанага айланиб қолди.

Икки кунлик анжуман давомида шу каби зарур муаммоларни иложи борича тезроқ ҳал этиш йўлларини белгилаб олиш мўлжалланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги шахсий состав билан ишлаш бошқармаси.

2150 ТОННА ПИЛЛА ТОРОЗИГА ҚЎЙИЛДИ

Қашқадарё вилояти пиллакорлари ажойиб меҳнат ғалабасига эришдилар. Давлатга йиллик пилла топшириш режаси уддаланди. Режада белгиланган 2 минг 105 ўрнига 2 минг 150 тонна хом ашё етказиб берилди. Бу ҳар қути уруғдан 65 килограммдан хом ашё етиштирилди, демакдир.

Ҳозирда вилоятнинг Нишон, Усмон Юсупов, Касби, Баҳористон, Ғузор, Қарши, Косон ва Муборак тумани пиллакорлари зиммага олинган мажбурият ҳисобига пилла топширмоқдалар.

Пилла топшириш давом этаяпти. Бу йилги мавсумда пиллакорлар режага қўшимча яна 200 тонна хом ашё топшириш ниятидалар.

П. ГАДОЕВ.

• *Қадриятларимиз*

Шундай саховатпешалар керак

Тонг ҳали отиб улгурмасдан жарчилар шаҳар аҳлини тўйга уйғотишди. Оддий ишчидан тортиб, савоб ишга хайрихоҳ бўлганларнинг ҳамма-ҳаммаси тўйхонага бирин-кетин кела бошлашди. Тўйбошилар дарвоза олдида меҳмонларни карнаю сурнай, чилдирмаю ноғоранинг «вадаванги» ва «хуш келибсизлар» деган каломy тавозе билан қаршилдилар. Хуллас, ўзбек яна ўзбеклигини қилди, яна бир саховатли ишга қўл урилди: шаҳримиздаги Боғи Эрам боғида болалар уйи 9 нафар тарбияланувчисининг қўли ҳалолланди.

Бошига топса эгнига, эгнига топса бошига тополмай турган бир пайтда дастурхон тузаб, элу юртга ош тортаётган саховатпешалар ким экан?

Ҳойнаҳай, топим-тутими зўр кишилар бўлса керакда, дерсиз? Янглишасиз. Яхшиси, бу ҳақда унинг ўзидан эшитинг:

— Савоб олиш учун бой бўлиш шарт эмас,— деди мазкур маросимнинг бош ҳомийси, Жиззах вилояти Дўстлик дон маҳсулотлари комбинатининг директори Саидилҳом Саидраҳмонов. — Бунинг учун, энг аввало, кишининг қалбида бироз диёнат, меҳр-оқибат, эзгулик бўлса, бас. Демоқчиманки, бой кишиларимизда мана шу хислатлар мужассам бўлиши керак. Уларнинг қалбида халқига, юртига, миллатига нисбатан қайғуриш ҳисси доимо жўш уриб туришини истардим. Энди икки оғиз сўз ўзим ҳақимда. Мен «ошиб-тошиб» ётган бойлигимдан эмас, балки кўпроқ раҳбарлик қилаётгач жамоадан ғурурланаман. Чунки комбинатимизда қалби ана шундай эзгулик билан йўғрилган инсонлар ишлашади. Мазкур маросим учун сарфланган маблағ (1 миллион сўм) ана шу жамоанинг хоҳиш-иродаси билан тўплангани бунинг исботи.

— Саидилҳомнинг ташаббусини ҳеч бир муболағасиз Ҳажга бориб, савоб ишга қўл урган ҳожилар саъй-ҳаракатига қиёслаш мумкин,— деди ушбу тўйнинг бевосита ташкилотчиларидан бири — Ўзбекистон телерадиокомпанияси раисининг ўринбосари, таниқли ёзувчи Абдусаид Кўчимов. — Чунки бундай саховатпешалик, етимлар бошини силаш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди.

Тўйга тўёна билан келган Қизил яримой жамияти раисининг ўринбосари Алишер Ғуломов ҳар бир болага омонат дафтарча очилгани, улар улғайиб то 18 ёшга киргунга қадар ойига 1000 сўмдан пул ўтказиб турилишлигини маълум қилди. Дўстлик дон маҳсулотлари комбинати жамоаси номидан ушбу омонат дафтарчаларининг ҳар бирига 5 минг сўмдан, республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси Шукур ҳожи Темуров эса болаларнинг ҳар бирига бошдан-оёқ саруполар тайёрланганлигини айтди.

Сўнгра хатна қилинаётган болаларнинг ҳар бирига дўппи, тўн ва қийиқчалар кийдиртирилди. «Ғунча» журналининг бош муҳаррири Яйра Саъдуллаева эса жамоа номидан келтирган ўзининг совғаларини улашиб чиқди. «Қўҳи нур» ва «Булбулча» болалар гуруҳи саҳнада қўшиқни-қўшиққа, куйини-куйга улаб, жажжи дўстларини хушнуд этишди.

Тўйга меҳмон бўлиб келишган Юнусободдаги болалар уйи ҳамда шаҳримиздаги 21, 22, 23, 30-болалар боғчаларида тарбияланаётган 1000 дан ортиқ кичкинтойлар учун тўкин дастурхан безалди. Тўй кечгача давом этди.

Пешин намозидан кейин Хатми Қуръон ўқилиб, уламолар юртга тинчлик, дастурхонга қут-барака, тўйчи йигитчаларга эсон-омонлик, унга ўз улушини қўшган жамики саховатли кишиларга тўзим тиладилар.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КАСБИ РАЙОНИДАН ХАБАРЛАР

ҚИШЛОҚ АҲОЛИСИ МАМНУН

Касби районининг аҳолиси нисбатан зич жойлашган қишлоқлардан бири Майманоқда савдо нуқталалари сони яна биттага кўпайди. Бу ерда иссиқ нон ва қандолатчилик цехи қурилиб, ишга туширилди. Цехда ўн турдаги сифатли маҳсулот тайёрланиб, ойига бир миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Кейинчалик унинг қуввати яна ортади.

«ОРЗУ»НИНГ ОРЗУЛАРИ

Дастлаб «Болалар дунёси» хизмат вазифасини ўтаган магазин биносида район матлубот жамияти раҳбарлари кичик корхона очиш зарур деган қарорга келишди. Олдинига бичиш-тикиш цехи очилиб, болалар учун кийим-кечак, мактаб формалари тикиб чиқарила бошланди.

Цех жамоаси унга яхши ният билан «Орзу» деб ном қўйишди. Кунлар ўтган сайин бу ерга Японидан келтирилган «Тоёта» гилам, шол, жинфер ва бошқа тўқима маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган машиналар ўрнатилди. Бу дастгоҳлар ёрдамида ойига бир миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланаяпти. Ҳозир «Орзу» кичик корхонасида 20 нафардан ошиқ чевар хотин-қизлар меҳнат қилишмоқда.

ДЎКОНЛАР ХУСУСИЙЛАШТИРИЛДИ

Райондаги Ш. Рашидов номли давлат хўжалигининг Жиззах қишлоғида яшовчи Насиба Ҳазратқулова 173 минг сўмга аралаш моллар магазинини сотиб олди. Шахсий магазин мудири эндиликда савдо-сотиқни намунали ташкил этиш, қишлоқ аҳолисини кийим-кечак, саноат моллари ҳамда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида район матлубот жамияти билан ҳамкорликда шартнома тузди. Шартномага кўра, район матлубот жамияти эркин нархда магазинни товар билан таъминлашни ўз зиммасига олди. Ҳозирча районда хусусийлаштирилган магазин ва дўконлар сони атиги тўртта, холос.

ҒАМХЎРЛИК НАМУНАСИ

Ҳозирги иқтисодий танглик шароитида ижтимоий масалаларда вужудга келган муаммони ечиш ҳамманинг диққат-марказида турибди. Бу соҳада, «Наврўз» жамоа ширкат хўжалигида ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Кейинги уч йилда хўжалик ҳисобидан 117 оила учун уй-жойлар қуриб берилди.

Шу йилнинг биринчи чорагида эса олти нафар оила янги уйларга кўчиб ўтди. Етти хонадан иборат ҳар бир уйнинг давлат баҳоси 1,5 миллион сўмдан ошиқ туради. Бир миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарфланиб, 107 хонадонга табиий газ ўтказилди ва шу билан давлат хўжалигида яшовчи 420 хонадоннинг барчаси табиий газ билан таъминланди.

Жўра ЮСУПОВ.

• *Тежамкорлик—мустақиллигимизнинг дармони*

ТЕКШИРИШЛАР ШУНИ АНИҚЛАДИКИ...

Яқинда «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси «Ўзбекнефтгазназорат» бошқармасининг Самарқанд бўлими ходимлари ҳуқуқ-тартибот идоралари вакиллари билан биргаликда вилоятдаги корхона ва ташкилотлар, давлат ва жамоа хўжаликларида нефть маҳсулотларини сақлаш ҳамда улардан фойдаланиш қай аҳволда эканлигини текшириб чиқдилар. Текшириш натижалари ҳали бу қимматбаҳо ёқилғига муносабат қониқарсиз эканлигини кўрсатди.

Айниқса ҳозирги кунларда вилоят қишлоқ хўжалиги ходимлари катта қийинчиликларини бошидан кечираяпти. Май ойининг серёғин келиши натижасида анча жойдаги пахта ва бошқа экинлар уруғини қайтадан қадашга тўғри келди. Бундай вақтда техникага, ёқилғига қилинаётган сарф-харажат ҳам икки баробар ошади. Шу сабабли тадбиркор раҳбарлар қўлига қоғоз-қалам олиб, ўз хўжалигига етказиб берилаётган ҳар литр ёқилғининг ҳисобини олиб, унинг сарфи устидан қаттиқ назорат ўрнатганлар. Бироқ текшириш давомида шу нарса аниқландики, вилоятнинг Оқдарё, Жомбой туманларидаги баъзи хўжаликлар, Самарқанд шаҳридаги ташкилотлар ёқилғини тежаш ўрнига борининг ҳам исроф бўлишига, ҳатто бошқа корхона, муассасаларга сотиб юборилишига йўл қўйганлар. Масалан, Оқдарё туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалиги икки тонна дизель ёқилғисини Оқдарё қишлоқ матлубот жамиятига, бир тонна бензин ва ярим тонна солярканы эса 61-механизациялашган кўчма коллонага сотиб юборган. Билмадик, бу олди-бердидан ким қанча фойда кўрди экан? Шу тумандаги «Зарафшон» жамоа хўжалиги ҳам ёқилғи билан савдо-сотиқда қўшниларидан қолишмаган. Улар нақд икки тонна дизель ёқилғисини туман йўл қурилиш-таъмирлаш бошқармасига, 1,5 тонна бензинни эса 61-кўчма колоннага, туман марказий шифохонасига ва бошқа ташкилотларга «тарқатиб» чиқишди. Шунингдек, Жомбой туман техника таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонаси икки тоннадан зиёд бензин ва дизель ёқилғисини «Усто» кичик корхонаси, Самарқанд сув қурилиш тресты ва шунга ўхшаш ташкилотларга сотган.

Текширишлар чоғида яна шу нарса аниқландики, кўп ҳолатларда ёқилғи-мойлаш материаллари ўзи мўлжалланган мақсадларга эмас, балки бошқа юмушларга сарфланган экан. Вилоятдаги текшириш ўтказилган давлат ва жамоа хўжаликлари бўйича жами 39,5 тонна ёқилғи шу тарзда ишлатиб юборилган. Унинг бир қисмидан биноларни иситиш учун ҳам фойдаланилган.

Бундан ташқари дизел двигателлари учун мўлжалланган ёқилғи корбюраторли двигателларга, дизел двигателларига эса автомобил мойи сарфланган ҳоллар учрайди. Оқдарё туманидаги «Москва» жамоа хўжалигида 231154 сўмлик ёқилғи ана шундай ишлатилган. Жомбой туманининг Охунбобоев, Усмон Носир, Х. Назаматов номли жамоа хўжаликлари ҳамда туман таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонасида 12,9 тонна ёқилғи сарфи ҳам шу тахлитда бўлган.

Баъзи хўжалик ва корхоналарнинг ёқилғи-мойлаш омборларида эса камомад аниқланди. Масалан, Оқдарё туманидаги «Наврўз» жамоа хўжалигида 36401 сўмлик, Самарқанд лифтсозлик корхонасида 126120 сўмлик турли хилдаги ёқилғи камомади мавжуд эди.

Албатта, юқорида айтилган камчиликлар фақат текшириш ўтказилган бир гуруҳ хўжалик ҳамда корхоналарга тегишли. Ҳолбуки, вилоятдаги корхона, муассаса ва хўжаликларнинг анчасида бу хилдаги аҳволни кўриш мумкин.

Айрим транспорт корхоналарида эса автомобилларга қуйилаётган ёқилғининг ифлосланиш даражаси, сифатсизлиги белгиланган нормадан ҳам юқорилиги аниқланди. Масалан, Наримановдаги 24-автобус паркининг ёнилғи қуйиш шахобчаси текширилганда, у ердаги 4633 литр бензиннинг сифатсизлик даражаси беш фоиз эканлиги маълум бўлди. Ҳолбуки, ушбу кўрсаткич қоида бўйича 1,8 фоиздан ошмаслиги керак. Худди шунингдек 130-автокорхонадаги 6422 литр А-76 маркали бензиннинг сифатсизлик даражаси 3,8 фоизни, Самарқанд туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигида сақланаётган 4371 литр бензиндаги бу кўрсаткич 6,6 фоизни ташкил қилди.

Сифатсиз ёқилғи ҳар қандай техниканинг тезда ишдан чиқишига сабаб бўлишини бу соҳага алоқадор кишилар яхши билишади. Лекин ёқилғи қуйиш шахобчаларидаги ўз нафсини тиёлмаган айрим мутасадди шахсларнинг хатти-ҳаракатлари билан бундай ҳоллар мунтазам равишда содир этилмоқда. Шунинг учун ҳам «Ўзнефтгазназорат» бошқармасининг Самарқанд бўлими ходимлари ана шундай аниқланган камчиликларга оид барча маълумотларни шаҳар ва туман ҳокимликларининг маъмурий комиссияларига топшириб, айбдорларга нисбатан тегишли чора кўрилишини талаб қилишмоқда.

Шу ерда бевосита бўлимимиз фаолияти, бизни ўйлантираётган муаммолар хусусида ҳам айрим мулоҳазаларни билдириш ўринли деб ўйлайман. Тежамкорликни мустақиллигимизнинг дармони, дейишади. Топиб айтилган гап. Айниқса, иқтисодиётимизнинг асосий дастакларидан бири бўлган нефть маҳсулотлари тежамкорлигига қиёслаганда, бу ибора жуда ўринли. Лекин асосий мақсади ана шу ишга йўналтирилган бўлимимиз ўз фаолиятида маълум қийинчиликларга ҳам дуч келмоқда. Ходимларимиз вилоятдаги барча корхона, хўжалик, ташкилот ва муассасаларда нефть маҳсулотлари қандай сарфланаётганини вақти-вақти билан назоратдан ўтказишлари лозим. Бунинг учун улар юзлаб километр йўл босишади, баъзида махсус ускуналардан фойдаланиш лозим бўлади. Лекин, афсуски, бўлим ана шу сарф-харажатлар учун на техника, на алоҳида маблағ билан таъминланган. Албатта, ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар шароитда бюджетдан ёки бошқа жойдан бирор нарса ажратилиши қийин. Бироқ биз текшириш натижаларига кўра, айбдорларни жазолаш учун барча ҳужжатларни, юқорида айтганимдек, ҳокимликларнинг маъмурий комиссияларига топширамиз. Улар камчиликка йўл қўйганларга жарима соладилар ва бу маблағни ўша шаҳар ёки туман бюджетига ўтказишади. Бизнинг ҳисобимизни эса ана шу жариманинг ақалли 4—5 фоизини ҳам беришмайди. Ҳолбуки, божхона, молия бўлими, солиқ инспекциялари фаолиятида бу нарса мавжуд.

Айтмоқчиманки, агар бизга ҳам шундай имтиёздан фойдаланиш ҳуқуқи берилганда эди, молиявий аҳволимизни мустаҳкамлаб, ишимизни янада яхши йўлга қўйиш имкони туғиларди.

Қаҳрамон ЖЎРАЕВ,
«Ўзнефтгазназорат» бошқармасининг Самарқанд вилоят бўлими бошлиғи.

• *Китобот оламида*

ҚИЗИҚАРЛИ РИСОЛА

Ўтган йилнинг сентябрь — октябрь ойларида Олмаотада қозоқларнинг бутун жаҳон конгресси бўлиб ўтган эди. Унда ер юзининг турли мамлакатларидан келган меҳмонлар дўстлашиб, оға-ини бўлдилар.

— Қурултойга қатнашаётган хорижлик ва қўшни мустақил республикалардан келган делегатлар ичида Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаларининг делегатлари кўпчиликни ташкил этади, — деган эди ўша пайтда матбуот вакиллари билан суҳбатда Қозоғистон Республикаси ташқи ишлар вазирининг муовини Сайлов Ботирча ўғли, — Биз у ёқдан келган кишиларнинг барчасини қондошларимиз деб атаймиз. Чунки қозоқ, ўзбек, қорақалпоқ азал-азалдан илдизи бир халқлар-да.

Яқинда мазкур қурултой иштирокчиси, қорақалпоғистонлик журналист Ғайбулла Ерниёзовнинг сафар таассуротлари баён этилган китоби босмадан чиқди. «Ҳайбатли ва ғайратли Олатов» деб номланган бу асар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоевга, қозоқларнинг бутун жаҳон қурултойи қатнашчиларига йўллаган табрик телеграммаси билан очилади.

Китобда Қозоғистоннинг иқтисодий, демографик, маданий ҳаётига доир қизиқарли маълумотлар баён этилади. Шунингдек, ундан 1456 йилдан ўтган аср ўрталаригача ўтган қозоқ хонлари ҳақидаги маълумотларни ҳам ўқиш мумкин.

Рисоланинг «Қаерда қанча қозоқ бор?», «Оила ва она тили», «Қўштиллилик ва кўп тиллилик», «Олмаотадаги қорақалпоқлар», «Қурултой кундалигидан» сингари боблари катта қизиқиш билан ўқилади.

М. АҲМЕДОВ.

• *Шифокор огоҳлантиради*

ҚЎЗИҚОРИН ФОЖЕАСИ

Тошкентлик Василий Дегтерёв май кунларининг бирида хордиқ чиқариб келиш ниятида хотини ва онаси билан қўшни Қозоғистондаги Сариоғоч районида истиқомат қилувчи қариндошлариникига ташриф буюришди.

Мезбонлар уларни жуда илиқ қаршилашди. Икки кун хушкайфият билан ўтказилди. Сафар қариб, йўлга чиқиш тараддудида турган Дегтерёвларни мезбонлар қовурилган қўзиқорин билан сийлашди. Бундай тансиқ таом зўр иштаҳа билан танаввул қилинди... Аммо... ўша куни уйга қайтишгач, Дегтерёвнинг хотини Татьянанинг даб-дурустдан кўнгли айний бошлади. Аввалига ўтиб кетар, деб ўйлашди. Бироқ, аёлнинг аҳволи борган сари оғирлашди. Бунинг устига, Василийнинг ҳам мазаси қочиб қолди. «Тез ёрдам»да эр-хотинни, сўнг онани Тошкент шаҳар 1-клиник шифохонаси қошидаги токсикология марказига олиб келишди. Шифокорлар уларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун барча имкониятларини ишга солишди. Гарчи хавф-хатар бироз чекинган бўлсада, лекин ҳамон беморлар оғир аҳволда ётишибди. Маълум бўлишича, бу воқеага ўша қўзиқоринлар сабаб бўлган экан.

Бу йилги баҳор анча серёғин келди. Ёмғирдан сўнг қуёш чарақлаб, ер юзасини қиздириши натижасида қўзиқоринлар ҳам бодраб чиқа бошлади. Аммо улар орасида истеъмол қилишга яроқсиз бўлган турлари ҳам борки, уларни ейиш кўнгилсиз оқибатларга олиб келади. Кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, кейинги пайтларда ҳатто тановвул қилиш мумкин бўлган қўзиқоринлар ҳам баъзи сабабларга кўра заҳарланмоқда. Мисол учун, ўтган йили биргина Тошкент шаҳрининг ўзида 51 киши эски аэродром ўрнидан қўзиқорин териб, истеъмол қилишлари оқибатида турли даражада заҳарланишиб, касалхоналарга ётқизилган. Улардан тўртовнинг ҳаётини сақлаб қолиш мумкин бўлмади.

Бундай фожеали воқеаларнинг олдини олиш учун яхшиси, қўзиқоринларни емаган маъқул. Шунингдек, санитария-эпидимология ходимлари бозорларда улар билан савдо қилишни қаттиқ назоратга олишлари даркор. Айнан шу маънода Ўзбекистон давлат бош санитария врачи Т. Искандаровнинг қўзиқоринларни истеъмол қилиш, улардан консервалар тайёрлашни бутунлай ман этиш тўғрисидаги буйруғи борлигини одамлар билиб қўйишса, ёмон бўлмасди. Ҳар қалай, эҳтиёт шарт.

С. САЙДАЛИЕВ,
Тошкент шаҳар санитария-эпидимология станциясининг бўлим мудири.

Навбатчи муҳаррир — Ж. Сафоев, навбатчи — И. Худоёров.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—290. 102396 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 23.00.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 2 2 3 4 5 6